

DENGÊ

KOMKAR

Sal : 11
Wext : 20.10.1989
Hejmar : 120
Biha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

Sömürgeci Devletin Terörüne Karşı

HALKIMIZ SILOPI'DE DİRENDİ

Silopi'nin Grêçola (Derebaş) köyünden 6 kişinin "timler" tarafından kurşuna dizilmesi üzerine, 19 Eylül 1989 günü 2000 dolayında bir kitle, hükümet konağı önünde toplanarak cinayeti protesto ettiler. Faşizmi lanetleyen sloganlar attılar.

Sömürgeci rejimin oluşturduğu terör timleri, kitleye ateş ettiler. Açılan ateş sonucu 9 yaşında Ruşen Bilgiç adlı bir kız çocuğu ile bir köylü yaralandı. Aralarında gazetecilerin de bulunduğu 80'i aşkın kişi gözaltına alındı. (Yazısı 8. sayfada)

Danimarka

JİYAN

Rejimi teşhir çalışmaları sürüyor

Aralarında Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi'nin de bulunduğu çok sayıda Kürdistanlı ve Türkiyeli örgüt, Haziran-Ağustos ayları boyunca cezaevlerindeki direnişleri, T. Kürdistanı'ndaki baskı, zulüm ve terörü Danimarka kamuoyuna duyurmak, onlardan

destek almak amacıyla bir dizi etkinliklerde bulundular. Bunların bir kısmını daha önce D. KOMKAR'a yazmıştık.

Yaptığımız girişimler belli olumlu sonuçlar vermeye başladı.

• 34 Parlamenterin Özal'a Mektubu

Aralarında Sosyalist Halk Partisi Milletvekili Pelle Voigt ve Hristiyan Halk Partisi Milletvekili, Parlamento Grup Başkanı ve Dışişleri Sözcüsü Knud Glonborg'un da bulunduğu 34 parlamenter, Özal'a bir mektup gönderdiler.

Mektupta, Danimarka'lı bir grup parlamenterin geçen yıl yine aynı şekilde tutukluların durumuyla ilgili olarak bir mektup yazdığına dikkat çekilerek şöyle denilmektedir:

"Tutuklulara verilen bu hakların geri alınması sonucu 26 Haziran'dan itibaren yeni bir açlık grevi başladı. Danimarka'lı parlamenterler olarak, durumun tekrar geriye gitmesini ve aynı zamanda Kürt halkına yönelik baskıların artmasını derin üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz.

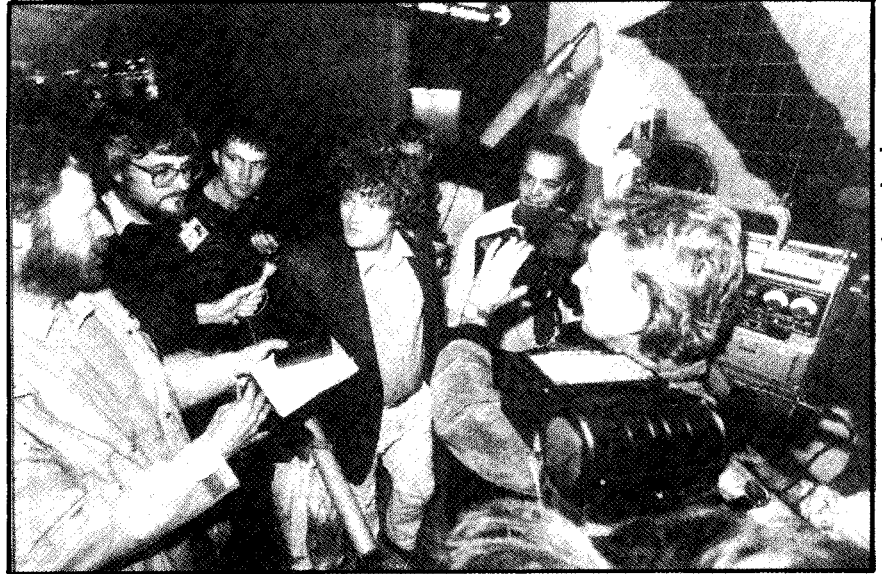
"Türkiye Kürdistanı'ndaki köylerin boşaltılmasını, polis ve askeri operasyonlar sonucu sivil halktan insanların öldürülmesini tasvip etmiyor, Türkiye'nin Avrupa'daki yerini alabilmesi doğrultusunda bu probleme bir çözüm getirmesini Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi uyarınca talep ediyoruz."

• Pelle Voigt'in Soru Önergisi

Danimarka Sosyalist Halk Partisi (SF) milletvekili Pelle Voigt, 31 Temmuz 1989 tarihinde dışişleri bakanına cevaplandırması amacıyla iki soru sordu. Sorular ve onlara verilen cevaplar şöyleydi:

Soru: 1- Irak'ın 200 binden fazla Kürde karşı başlattığı zoraki göç ile köylerin ve diğer yerleşim birimlerinin yerle bir edilmesini engellemek için Danimarka ve diğer Batılı ülkeler ne yapmayı düşünüyor?

Soru: 2- Türkiye'de Kürt halkına karşı yapılan baskılar; 19 Temmuz'da Hakkari'de 6 köylünün öldürülmesi ve 22 Temmuz'da ise "Özgür Gelecek Dergisi"nin yöneticilerinin

Pelle Voigt basın toplantısından çıkarken

tutuklanıp kötü muameleye tabi tutulmaları konusunda Danimarka hükümeti ne yapmayı düşünüyor?

Cevap 1- Hükümet, Kürtlerle ilgili olarak Irak'taki gelişmeleri yakından izlemekte ve Kürtlere karşı başlatılan zoraki göçten endişe etmektedir.

Aynı duyguya sahip diğer ülkelerle beraber, zoraki göç nedeniyle Irak hükümetini şikayette bulunduk, insan haklarının korunması yönündeki kararlılığımızı belirttik. Irak'ta insan haklarının durumu, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve İnsan Hakları Komisyonu'nun gündeminde olan bir konudur.

Cevap 2- Türk hükümeti, Danimarka hükümetinin insan haklarının korunması konusundaki duyarlılığını bilmektedir. Mart ayında Türkiye'ye yaptığım ziyarette, insan haklarına verdiğimiz değerin altını birkez daha çizdim. Türk hükümetine daha önceleri de Danimarka hükümetinin Kürt sorunu konusundaki gelişmeleri yakından izlediğini ve Kürt soruna adil bir çözümün bulunması gerektiğini ve bu konudaki hassasiyetimizi kendilerine bildirmiştik.

• "Lang og Folk Festivali"

"Lang og Folk", Danimarka Komünist Partisi'nin merkez yayın or-

ganının adıdır. Ülke ve halk anlamına gelmektedir.

Bu yılki festival, 19-20 Ağustos tarihleri arasında 140 bin kişinin katılımıyla görkemli bir şekilde kutlandı.

KOMKAR-Danimarka, kurulduğu 1986'dan beri, her yıl daha etkin bir şekilde bu festivale katılıyor. Bu yıl da festival hazırlık komitesi, üç ay önceden KOMKAR-Danimarka'ya festivale katılması için davetiye gönderdi. Uluslararası dayanışma alanında bize yer ayrılmıştı. İki gün boyunca bize ayrılan yerde standımızı kurduk. Kürtçe, Türkçe, Almanca, İngilizce ve Danimarkaca çıkan tüm yayın ve müzik kasetlerini sergileyerek satışlarını yaptık.

Dernek folklor ekibi de iki gün boyunca çeşitli alanlarda ülkemizin değişik yörelerinden halk oyunlarını sergilediler. Kesk-sor-zer renkleri içindeki folklor ekibi, oynadığı oyunlarla büyük ilgi topladı. Oynadıkları her yerde bini aşkın kitle onları seyretti. TV ekibi stand yerimizi ve folklor ekibimizin çekimini yaptı. Yine **Evdo** arkadaşımız da iki gün boyunca değişik yerlerde sahneye çıkarak halkımızın kültüründen devrimci ve folklorik türküler söyledi.

KOMKAR-Danimarka'nın yanı sıra, **TEVGER** ve "Kürdistan Dayanışma Komitesi" de festivale katılmışlardı.

İngiltere

Kürdistan İşçi Derneği

4. Kongresi Yapıldı • Stran

1986 yılında Londra'da kurulan Kürdistan İşçi Derneği'nin, 4. Kongresi 1 Ekim 1989 tarihinde Londra'da yapıldı.

1000 dolayında üye ve izleyicinin katıldığı Kongre'ye üç ayrı liste sunuldu. Tevger güçlerinin oluşturduğu "**Kürdistan İşçi Derneği Muhalefeti**", şimdye kadar yönetimde olanların oluşturduğu liste ve "Alternatif Özet Program" adı altında çıkan liste.

Divan seçimi için ise, 4 ayrı liste oluşturuldu. Daha sonraki iki listenin birleşmesi sonucunda divan seçimi yapılabildi. TEVGER güçlerinden iki kişi divana seçildiler.

Tüm Kürdistanlı güçlerin tek bir liste halinde yönetim oluşturmaları yönünde yapılan çalışmalar, bugüne kadar yönetimde bulunan arkadaşların olumsuzlukları yüzünden gerçekleşmedi. Bu yüzden de TEVGER güçleri ayrı bir liste oluşturdular.

Divan seçiminden sonra, çalışma raporu okundu. Daha sonra söz alan delegeler, rapora, genel olarak ça-

lışmalara yönelik eleştirilerini dile getirdiler; yeni döneme ilişkin önerilerde bulundular. Daha sonra seçimlere geçildi.

Seçimler esnasında "Alternatif Özet Program" listesi, yönetimi oluşturan arkadaşların listesini destekleme kararı aldıklarını duyurdular. Sonuçta TEVGER güçlerinin oluşturduğu "Kürdistan İşçi Derneği Muhalefeti" listesi ile daha önceki yönetimi oluşturan arkadaşların listesi ayrı ayrı seçime girdiler. TEVGER güçleri 388 oy alırken, diğer liste 278 oy aldı. Bu arada 4 oy da boş çıktı.

Kongre öncesinde "Kürdistan İşçi Derneği Muhalefeti" bir bildiri çıkardı. Derneğin kuruluşundan 4. kongreye kadar olan sürenin değerlendirildiği bildiride, şöyle deniyor:

"Göçmenlik sorunlarımızı, yani ekmek sorunumuzu, sağlık sorunumuzu, ev sorunumuzu, iltica sorunumuzu yetenekli kadrolarımızla bir sistem içinde çözmek için,

Ülkemizde ve burda ekmek gibi,
(Devamı 23. sayfada)

İngiltere: Kasımlo ve arkadaşları anıldı

Dr. Abdulrahman Kasımlo ve arkadaşlarının katledilmesi, uluslararası planda Kürt halkının dostlarını üzüntüye boğarken, Kürt halkını da yasa boğdu.. O, bu uğurdaki ne ilk ne de sonuncu neferdi. Sömürgeci güçlerin unutmaması gereken daha yüzlerce, binlerce neferin bu savaşta sırada olduklarıdır...

19.8.1989 tarihinde Avusturya Büyükelçiliği önünde yığınsal olarak eylem koyduk. Katılımın canlı geçtiği eylemde, Avusturya hükümetinin elindeki ipuçlarını kullanarak, olayın aydınlanması için gerekli çabayı göstermesini talep eden sloganlar atıldı. O anda tek yumruk olmanın ve Kasımlo ile bütünleşmenin duygularını yaşıyorduk.

Eyleme şu örgütler katıldı:

Kürdistan Demokrat Partisi/İrak, Irak Kürdistanı Cephesi, TEVGER, Rızgari, Halkın Fedayileri, Halkın Fedayileri/Azınlık, Kürdistan İşçi Derneği, Kürdistan Kültür Merkezi, İngiltere'deki Kürt Komünistler, UKSYE ve KSSE.

Aynı gece 200 dolayında kitlenin katıldığı Kasımlo'nun kişiliği, düşünceleri ve halkına olan sevgisini içeren bir anma gecesi düzenlendi. Konuşmacılardan sonra Kasımlo'nun yaşamından kesitleri gösteren bir video filmi de gösterildi. Daha sonra gelen mesajlar okundu.

Gecede tüm kitlenin ve Kürdistan'ın bütün parçalarındaki sıcak ilişkilerin anlamı, geleceğin birlikte geçeceğinin yansımasydı.

F.A.Fırat/Londra

Yunanistan

Xebat

Üçüncü Dünya Ülkeleri ve Ulusal Kurtuluş Mücadelesi Veren Halklarla Dayanışma Haftası

Atina'nın büyük semtlerinden biri olan **Nea Filadelfia**'da belediye, 25 Eylül-1 Ekim tarihleri arasında "Üçüncü Dünya Ülkeleri ve Ulusal Kurtuluş Mücadelesi Veren Halklarla Dayanışma Haftası" düzenledi. TKSP taraftarları olarak bizler de bu haftaya aktif bir şekilde katıldık.

Semt sakinlerinin büyük bir kısmı, 1922'de M. Kemal ile Venizelos arasındaki anlaşma sonucu Ege'den (Küçük Asya) gelenlerden oluşuyor. Bu da onların, bizim açtığımız resim sergimizle, kitap standımıza ilgisini arttırıyordu.

Hafta boyunca birçok ülkeyle ilgili filmler gösterildi. Bunların arasında Yılmaz Güney'in "DUVAR" filmi de yer aldı. Filmin gösterilmesinden önce izleyicilere Güney'in yaşamı, mücadelesi ve film hakkında bilgi verdik.

Hafta içinde ise Yunanistan Ko-

münist Partisi -KKE- üyesi olan Belediye Başkanı'nı ve encümen üyelerini ziyaret ettik. Kendilerine Kürdistan'daki son gelişmelerle ilgili bilginin yanı sıra, TKSP'nin İngilizce olarak çıkardığı son raporunu verdik.

"ÖZGÜR GELECEK" Dergisiyle Dayanışma

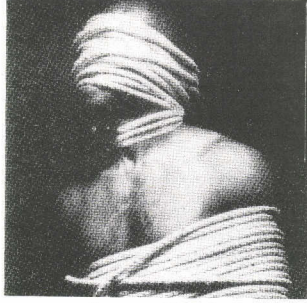
Uluslararası Halklar Mahkemesi yetkilisi, parlamenter, eski Milli Eğitim ve Din Bakanı, Yunan Köksöküren Partisi Genel Sekreteri **ANTONİS TRITSİS**, 3.10.1989 tarihinde Özgür Gelecek Dergisi üzerindeki baskıların durdurulması; sahibi M. Bayrak, sorumlu yazı işleri Müdürü B. Kesen ve çalışanlardan C. Gül'ün serbest bırakılmasını; kendilerine işkence yapılmamasını, avukatları ve yakınlarıyla serbestçe görüşmelerinin sağlanmasını talep eden bir mektubu Başbakan Turgut Özal'a gönderdi.

Tritsis mektubunda; "bu vahşeti lanetlemek mecburiyetindeyim. Tutuklular derhal serbest bırakılsın!" talebinde bulundu.

IRKÇI GÜNEY AFRIKA'DA GÖSTERMELİK SEÇİM

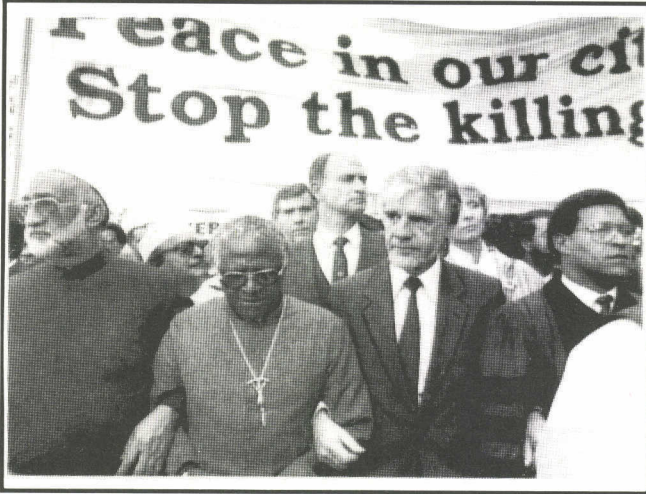
6 Eylül 1989'da ırkçı beyaz azınlık yönetimindeki Güney Afrika Cumhuriyeti'nde yapılan parlamento seçimlerinde iktidardaki Ulusal Parti (NP), son 40 yılın en kötü sonucunu almasına rağmen parlamentodaki çoğunluğunu koruyarak çıktı.

28 milyon siyahın oy kullanma hakkının bulunmadığı seçimlerde, 3,1 milyon beyaz seçmenin yüzde 69'u sandık başına gitti. Ayrıca parlamentoda 1984'den bu yana temsilcileri için bir kontenjan ayrılan Hint asıllıların büyük çoğunluğu da Afrika Ulusal Kongresi (ANC) öncülüğünde, diğer insan hakları örgütleri ve sendikalar tarafından alınan seçimleri protesto ve genel grev çağrısına uydular. Bunların ancak yüzde 10'u oy kullandı.

ye sayılarını 20'den 33'e yükselttiler. Botha'nın yerine geçen yeni Başkan de Klerk yönetimindeki Ulusal Parti ise, 30 sandalye kaybetmesine karşın 93 sandalye ile parlamentodaki çoğunluğunu korudu.

De Klerk, seçim sonuçlarının partisinin gerçekleştirmeyi düşündüğü "reform politikası"nın desteklenmesi şeklinde yorumlarken, Güney Afrika'da halkın büyük çoğunluğunu oluşturan siyahların oy hakkından yoksun

Yaklaşık 3 milyon siyah, beyaz ve Hint asıllının katıldığı protesto eylemleriyle, genel grevi bastırmak isteyen polis, 25 kişinin ölümüne, 100'den fazla kişinin de yaralanmasına neden oldu.

166 üyeden oluşan parlamentodaki sandalye dağılımından en karlı parti olarak 17 yeni üyelik kazanan ve sandalye sayısını 39'a çıkaran faşist Muhafazakar Parti (CP) çıktı. Liberal demokratlar sandal-

olması nedeniyle, ırk ayrımına karşı mücadele eden Afrika Ulusal Kongresi (ANC), bu göstermelik seçimlerin sonuçlarının kendileri açısından bir anlam taşımadığını ve de Klerk yönetiminden ırk ayrımını ortadan kaldıracak hiç bir değişiklik beklemediklerini açıklarken, gerçek anlamda demokratik bir Güney Afrika'nın ülkedeki geniş yığınların ortak mücadelesi sonucu oluşturulabileceğini vurguladı.

DÜNYA'DAN...DÜNYA'DAN...DÜNYA'DAN..

• Afrika'nın Portekizce konuşan beş ülkesi, ABD ve Güney Afrika'ya UNİTA'ya yaptıkları yardım kesmeleri için çağrıda bulundular. ABD Başkanı George Bush, Zaire Devlet Başkanı Mobutu Sesoko ile yaptığı görüşmede, ABD'nin UNİTA'ya desteğini yineledi.

• El Salvador Ulusal Kurtuluş Cephesi Farabundo Marti (FMLN), hükümet güçlerine karşı zaman zaman durdurduğu eylemlerine yeniden başladı. El Salvador'un 14 eyaletinden onunda hükümet güçlerine saldırıda bulunan FMLN, eylemlerini başlatmalarının nedenini hükümetin dialog görüşmelerinin aksine hareket ederek, halka karşı baskılarını devam ettirdiğini gösterdiler. FMLN, son saldırılarda hükümet güçlerine mensup 90 kişiyi öldürüp, 4 uçak ve bir de askeri havaalanını tahrip ettiklerini "Radyo Venseremos" da açıkladılar.

• Anti Sandinist Contralara mensup paralı askerlerin bir kısmı, geçtiğimiz günlerde silahlarını bırakarak Nikaragua'yi terk ettiler. Bunun yanı sıra Nikaragua Savunma

Bakanı Humberto Ortega, Nikaragua'da üstlenmiş 2 bin dolayında Kontranın, komşu ülke olan Honduras ve Costa Rica'ya yerleştirilme faaliyetlerinin şimdiye kadar sorun olmaksızın devam ettiğini açıkladı. Diğer yandan Honduras'ta üstlenmiş bulunan 10 bin Kontranın birkaç yüzü silahlarını bırakarak Nikaragua'ya geri döndüler.

• Namibya'da yapılacak olan seçimin tarihi kesinlik kazandı. Seçimin 7-11 Kasım 1989 tarihleri arasında yapılmasını Namibya İçin BM Özel Danışmanı ile Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Namibya Genel Sorumlusu birlikte saptadılar.

• Şili Devrimci Sol Hareketi sözcüsü Jecar Neghme, Santiago'da sokakta makineli silah ile taranarak öldürüldü. Eylemi sağcı 11 Eylül Cephesi örgütü üstlendi. Bu arada Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan, ülkesine geri döndü.

• Panama'da geçtiğimiz günlerde general Manuel Antonio Noriega'ya karşı darbe girişiminde bulunuldu. 18 ay içerisinde kendisine karşı ikinci darbe girişi olduğunu açıklayan Noriega darbeden ABD'yi sorumlu tuttu. Buna karşılık ABD devlet başkanı George Bush Panama'daki darbenin bastırılmasından sonra yaptığı açıklamada "Noriega'nın hala devrilmemiş olmamasından üzüntü duyduğunu" söyledi.

• Afganistan yönetimine karşı silahlı mücadele yürüten karşı devrimci güçlerden Afganistan İslam Partisi ile Afganistan İslam Birliği arasında geçtiğimiz günlerde Güneydoğu Afganistan'ın iki şehrinde silahlı çatışmalar oldu. Afganistan Haber Ajansı çatışmalar sonucunda yüzlerce kişinin yaşamını yitirdiğini, yüzlerce kişinin de yaralandığını bildirdi.

F. Almanya'daki yabancılar, ikinci sınıfı insan muamelesi görüyorlar. Kürtler ise, yabancılar tarafından haklardan yararlandırılmayarak 3. sınıf insan konumunda bırakılıyorlar.

Yabancılar, göçmen guruplarına tanınan radyo ve TV'de yayın, sosyal danışmanlık ve ana dilde ders gibi haklar, federal hükümetlerinin Türk hükümetleriyle yakın dostluğundan ötürü, Kürtlerle tanınmıyor. Kürtler, çocuklarına F. Almanya'da özgürce isim veremiyorlar.

KOMKAR, kurulduğu günden bu yana, bu ayrımcılığa, horlanmaya, karşı çıktı; tavır geliştirdi, kamuoyu çalışması yürüttü. KOMKAR'ın 1985'ten bu yana sürdürdüğü "Anadilde ders, radyo ve TV'de yayın, sosyal danışmanlık ve isim seçme özgürlüğü" kampanyası Kürtler ve Almanlar arasında önemli destek gördü.

Bu mücadele sonucu Batı Berlin, Dortmund ve Nürnberg'de radyo yayınları, Köln ve Bielefeld'te ise sosyal danışmanlık planında yerel de olsa bazı adımlar atıldı. Rheinland-Pfalz Eyaleti'nde Genç Demokratlar Mainz örgütünden Wolfgang Taul'un iki yılı aşkın çabaları sonucu bu eyalette Kürtler çocuklarına istedikleri isimleri verebilecekler. Aynı doğrultuda Aşağı Saksonya Eyalet milletvekili Heidi Alm-Merk parlamento nezdinde girişimlerde bulunuyor. Köln'de ise, belediye sınırları içinde bu engel kısmen kalkmış durumda.

Aşağıda W. Taul'un Information Bulletin Kurdistan için hazırladığı konuyla ilgili yazının kısa bir özetini veriyoruz.

çerli maddeleri aynı şekilde çocuklar için de geçerlidir. (Hamburg İdari Mahkemesi 1979 60 III 97, Bayern Yüksek Mahkemesi 28.02.1974). Yine, F. Almanya, BM Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin, kabul edilen sığınma başvurularının otomatikmen tüm aile için geçerli olmasını isteyen tavsiye kararını (No 24 XXXII) kabul etmiştir. Bu, sığınma başvurusunda bulunan herkes için geçerlidir. (Kuzey Ren Westfalya Yüksek İdari Mahkemesi 1986 19 A 10068).

**Ne kadar çok yasa, o kadar az adalet...
Ne kadar çok adalet, o kadar az yasa.**

(Heinrich Böll)

ya da: Nüfus dairelerine gideceklere öneriler

• Wolfgang TAUL

Hangi ülke vatandaşı ve hangi statüde olursa olsun, herkes, (sığınmacı, göçmen işçi, turist, öğrenci, vatansız yabancı vb.) Alman nüfus dairelerinde çocuklarına Kürtçe isimler verebilir.

Nüfus memurlarının kendi çalışma yönetmeliklerinin 262. maddesine ilişkin eksik bilgisi; Türk ve Suriye yasalarının Alman yasalarına aykırı bir şekilde uygulanması, genelde Kürtçe isimlerin reddine yol açıyor.

Buna karşı neler yapılabilir

Nüfus memuruna ismin cinsiyeti ve kökenini (varlığını) kanıtlayan bir belge verilmelidir. Nüfus memurları, genelde Kürt örgütlerinin (Örneğin KOMKAR), doğu ve dilbi-

limcilerinin sözlü ya da yazılı onaylarını kabul ediyorlar. Nüfus memuru yalnızca müracaat edenin verdiği bilgilerle yetinmez.

Nüfus memuru, Kürtçe ismi, Türk ve Suriye yasalarına aykırılığını gerekçe gösterip red ederse —ki bundan göçmen işçi, öğrenci ve turist gibi buradaki yabancılar yasasının yanısıra, geldikleri ülke yasalarına da uymak zorunda olanlar etkilenmektedir, iki nedenden dolayı yasal değildir:

Kürt isimleri Türkiye'de yasak olmasına karşın, bunların nüfusa kaydı mümkündür. Türk hukukunda, (1972'den bu yana yürürlükte olan 1587 nolu yasa), nüfus kaydına ilişkin yasanın 77. maddesinin 1. fıkrasında, "anne-baba ısrar ettiği takdirde,

geçerli olmayan ya da alışılmamış isimlerin kaydı yapılmaz" deniyor ve Kürtçe isimlerin konmasına karşı çıkılmıyor. Ayrıca uluslararası özel hukukun 6. maddesi Alman memurların, yürürlükteki Alman yasalarının temel ilkeleriyle (Örneğin insan hakları) çelişen yabancı yasaları uygulamasını yasaklıyor. Ama bu arada, Türk ve Suriye resmi kurumlarının yukarıda belirtilen kişilerden pasaportlarını alma, Türkiye veya Suriye'de ceza davaları açma gibi baskılar uygulama olasılığı da vardır.

Nüfus memurları çoğu zaman da bilerek, sığınmacı çocuklarının Alman hukuku değil de, geldikleri ülke hukuku uygulamasına tabi olduklarını ileri sürüyorlar. Bu, geçerli yasal anlayışa ters düşmektedir:

Uluslararası özel hukukun 5. maddesine ek (Palandt Sayfa 2184); 1951 Mülteciler Sözleşmesi. (Kişiler, sığınma başvuruları kabul edilmese bile, sözleşme hükümlerine göre sığınmacıdırlar ve kendileri için buldukları ülke yasaları geçerlidir - bakınız Bayern Yüksek Mahkemesi kararı 1986). Ayrıca sözleşmenin sığınmacı anne-baba için ge-

çerli maddeleri aynı şekilde çocuklar için de geçerlidir. (Hamburg İdari Mahkemesi 1979 60 III 97, Bayern Yüksek Mahkemesi 28.02.1974). Yine, F. Almanya, BM Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin, kabul edilen sığınma başvurularının otomatikmen tüm aile için geçerli olmasını isteyen tavsiye kararını (No 24 XXXII) kabul etmiştir. Bu, sığınma başvurusunda bulunan herkes için geçerlidir. (Kuzey Ren Westfalya Yüksek İdari Mahkemesi 1986 19 A 10068).

Öneri: Tüm bunlara rağmen nüfus memuru hala Türk veya Suriye yasalarının uygulanması gerektiğini söylüyorsa, o zaman, bu konuda fazla tartışmadan kendisinden, Türk Nüfus Yasasının 77. maddesi veya Uluslararası Özel Hukukun 6. maddesinin uygulanması istenilmelidir.

Eğer tüm bu bilgiler nüfus memurunun ikna olmasına yetmiyorsa, kesinlikle başka bir ismin yazılmasını kabul etmeden -çünkü bir defa kaydedilen isimlerin değiştirilmesi için mahkeme kararı gereklidir- oradan ayrılıp, bu konu yetkili belediye başkanı nezdinde protesto edilmeli, parti veya danışma kuruluşlarına yardım için başvurulmalıdır.

TEVGER'in Bonn Basın Toplantısı

TKSP Genel Sekreteri Kemal Burkay:

“Biz kendi ülkemizde insanca, özgür ve bağımsız olarak yaşamak istiyoruz!”

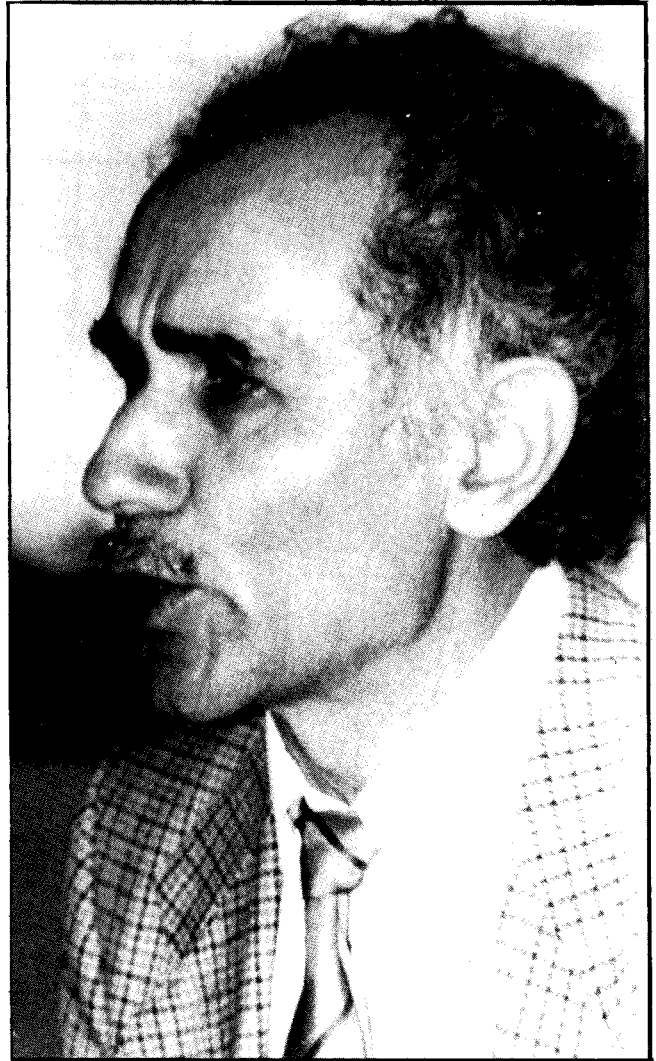
Kürdistan Kurtuluş Hareketi (TEVGER) adına Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi Genel Sekreteri Kemal Burkay 7. 9. 1989 günü Bonn'da Kürdistan'daki son gelişmeler üzerine bir basın toplantısı düzenledi.

Çok sayıda basın mensubunun katıldığı toplantıda Burkay, sözlerine geçtiğimiz yıl Irak rejiminin Kürt halkına karşı giriştiği katliama değinerek başladı. Halepçe katliamının ve onu izleyen dönemde yer alan sürgünlerin yarattığı sonuçlara değinerek bunun bir halkın dünyanın gözleri önünde açıkça yok edilmek olduğunu vurguladı. Buna benzer bir uygulamanın hazırlıklarının Türk devleti tarafından yapıldığına ve buna paralel olarak son dönemlerde Kürdistan'da devlet terörünün arttığına dikkat çekti.

“Türkiye Kürdistanı'nda yaşayan 12 milyonluk Kürt

halkının çok ciddi bir tehlike ile yüzyüze olduğuna işaret eden TEVGER sözcüsü, “Türk devletinin Kürdistan'da estirdiği terörün amacının Kürt halkını göçe zorlama, bölgede Irak'ın oluşturduğu gibi bir güvenlik kemeri oluşturmak ve Kürt yurtsever hareketini bir kez daha kanlı biçimde ezmek olduğunu” belirtti. Bu nedenden dolayıdır ki, Türk hükümetinin iç ve dış kamuoyunu yanıltmak için gerçeklere dayanmayan bir propandada yürüttüğünü, asıl teröristin kendisi olduğu halde, yaptıklarını terörle mücadele olarak göstermek istediğine değinen Burkay, **“gerçekte Kürdistan'da yer alan terör olaylarının, kaosun, bizzat devletin polisi, askeri ve bu iş için özel olarak eğittiği birlikler tarafından yapıldığını”** açıkladı. Daha sonra örneklerle devlet terörünün Kürdistan'daki uygulamalarına değinerek, köylülerin göçe zorlandıklarını, buna uymayan köylülerin ise “kamulaştırıldıklarını” belirtti.

Türk devletinin Kürt sorununa yaklaşım tarzının geçmişten beri terör ve inkar politikası olduğunu, bu politikanın bu güne kadar her hangi bir sonuç vermediğini ve iflas ettiğini belirten TEVGER sözcüsü, sorunun çözümünün siyasi olduğunu açıkladı. Sorunun çözümünün **“Kürt halkının da tüm halklar gibi kendi kaderini tayin etmesi”** ile mümkün olduğunu belirten Burkay, **“biz kimse-nin ülkesini bölmek istemiyoruz. Kendi ülkemizde insanca ve özgür**

olarak, bağımsız olarak yaşamak istiyoruz” dedi.

Daha sonra Kürdistan'da yangının söndürülmesi için TEVGER'in kamuoyuna çağrısı niteliğinde

olan acil istemlerini sundu. Burkay'ın özetle dile getirdiği istemler şunlardan oluşmaktaydı: Ordu ve polisin Kürdistan'daki savaş eylemlerine, ope-

92-Interview mit Kemal Burkay, Generalsekretär der SPTK

Recht auf Selbstbestimmung muß auch für Kurden gelten

Am Samstag, 16. September, findet in Duisburg eine Protest-Demonstration gegen die Massendepортationen von Kurden aus Türiech-Kurdistan statt. Über Fragen der kurdischen Befreiungsbewegung sprachen wir mit dem Generalsekretär der SPTK, Kemal Burkay.

91 Die Sozialistische Partei Türiech-Kurdistan, SPTK, ist Teil der kurdischen Befreiungsbewegung TEVGER...

Kemal Burkay: Ja, außer der SPTK sind noch sieben demokratisch politische Organisationen Mitglied der TEVGER, die 1988 gegründet wurde.

90 Bist du auch noch andere Organisationen?

Kemal Burkay: Im Unterschied zur TEVGER ist im Programm der SPTK als eine legitime Forderung die Forderung zwischen der Türiech und Türiech-Kurdistan genannt. Der kurd-

auten NATO-Waffen, Militärgerät und -Flugzeuge bei ihren Einsätzen. Politiken und Offiziere mit Hilfe der USA und in den USA ausgebildet. Grunnd sind werden auch die „Jischen Er-fahrungen“ Großbritannien.

Bis jetzt spielen die westlichen Staaten die Hüter der kurdischen Grenzen. Mit politischer und wirtschaftlicher Hilfe unterstützen sie die Unterdrückung und den Völkermord an den Kurden. Auch wenn in letzter Zeit die Ansicht überwiegt, daß die Türkei das kurdische Volk unterdrückt und ihnen bestimmte Rechte zugestehen soll. Das begründen wir natürlich. Aber sie fordern nicht das Selbstbestimmungsrecht, so daß ihre Forderung wie eine milde Gabe für einen Bettler wirkt. Damit unterstützen sie in Wirklichkeit den türkischen Staat.

93 Welche Aufgaben sieht TEVGER für die fernestehenden Länder in der Bundesrepublik?

Kemal Burkay: Mit der Verbreitung von Informationen über den Tevgeren der kurdische Volk zur Protesten können...

**ОЩЕ ЗА...
ТУРСКИ КЮРДИСТАН:
ПРАВОТО
НА САМООПРЕДЕЛЕНИЕ
Е НЕОТМЕННО**

ЛЮДМИЛ МИТАКЕВ

Б о и. От месецки наред правителството на Турция води необичаена война срещу мирното население на Турски Кюрдистан. В провинциите Хексари, Мардин и Сирт в операцията са включени редовни войсковы части, полиция и жандармерия. Вероятно ще бъде употребено и химическо оръжие. Това тревожно съобщение бе разпространено в пресцентъра в Бон.

Като много други журналисти се отзовах на поканата да взема участие в политиката на генерал Кемал Кюрдистан. В един от заветите на комплекс „Туплифал“ давахме пресконференция ръководителите на Движението за освобождение на Кюрдистан (TEVGER) — общинско неотдавна осем организации, участващи в кюрдското националноосвободително движение. С един от тях КЕМАЛ БУРКАЙ, генерален секретар на Кюрдската социалистическа партия, поведохме разговор за целите на движението, за оценките на сегашното положение в Турски Кюрдистан, за бъдещето, което той вижда за своя народ.

во изселване. Положението дотам е последица от дълго та политика на турското население. Обичайно е, че нито нито действия или предмети втн реакции в наши форми.

— Може ли да се очаква то правителство да предло ви идеи за излизане от тази нима улица? Както се изрази — Когато и да е чудно, I администрация разчита на чрез засилване на военни срещу мирното население от изселване. Глобално I че поддържа политиката не нщр решаване на прикритието. С нирана голяма военна дис масово изселване на кюрдския ли курди с цел да се създа на сигурност по границата. В последно време генерал крито заплашват, а един направи запис: „Аз няма, а върхове само за един ден, и че след това и трети дн на това място“.

Началникът на Генерал на турската армия обле кюрдски народ за враг и

Bulgaristan Telgraf Ajansı'nın haftalık yayın organı “Dünyada” 22 Eylül 1989 tarihli sayısında Bonn'daki Basın toplantısını ve Burkay'la yapılmış uzun bir röportajı yayımladı.

rasyonlara, kitlesel tutuklamalara işkenceye ve insan onurunu kıran öteki davranışlara son verilsin; yeni karakol ve hapisane yapımları durdurulsun; Kürdistan'da olağanüstü hale ve bölge valiliğine, Kürt halkını birbirine kırdırtmak için oluşturulmuş köy koruculuğu sistemine son verilsin; zorla boşaltılan veya kaos sonucu göçe zorlanan köy ve kasaba halkının kendi yerlerine dönmelerine izin verilsin ve zararları tanzim edilsin; bir genel af ile zıندانlar boşaltılsın, politik tutuklular serbest bırakılsın; Kürt sorunu tabu olmaktan çıksın, sorunun ne olduğu ve çözüm yolu özgürce tartışılsın; Kürt dili, tarihi ve kültürü üzerindeki baskılara son verilsin..

TEVGER'in öne sürdüğü bu acil taleplerin sorunu tümünden çözmeye yetmeyeceğini dile getiren Kemal Burkay, bunun, ancak demokratik bir çözüm için yolları açacağını belirttikten sonra, "TEVGER olarak kamuoyunu bizim bu meşru, haklı istemlerimizi desteklemeye çağırıyoruz. Ayrıca uluslararası planda sorumlu çevreleri, devlet adamlarını Türkiye'nin Kürt halkına karşı yürüttüğü bu terör politikasına tepki göstermeye çağırıyoruz" diyerek Türk devletinin izlediği politikanın açıkça Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi'nde yazılı ilkelere, Avrupa Konseyi ilkelere ve Helsinki Sözleşmesi Nihayi Senedi'ndeki ilkelere çiğnenmesi niteliğinde olduğunu belirtti.

Kemal Burkay daha sonra basın mensuplarının Türk devletinin Kürdistan'da yoğunlaştırdığı teröre ilişkin, Kürt sorununun değişik boyutlarına ve TEVGER'in amaç ve ilkelere ilişkin yönelttikleri sorularını cevapladı. Aynı zamanda TEVGER'in Basın Bildirisi ve son gelişmelere ilişkin belgeleri içeren dosya basın mensuplarına verildi.

Z. SİPAN

TEVGER'in Düzenlediği Kitlesel Toplantılar Devam Ediyor

Türkiye Kürdistanı'nda sömürgeci-faşist rejimin estirdiği baskı ve terörün son aylarda giderek tırmanış göstermesi üzerine, Kürdistan Kurtuluş Hareketi TEVGER'in başlattığı çeşitli etkinliklerin bir parçası da değişik ülke ve kentlerde kitleye açık toplantılar düzenlemek oldu.

Bugüne kadar Stokholm, Köln, Batıberlin, Hamburg, Kopenhag, Den Haag ve Basel'de gerçekleştirilen toplantılara yüzlerce yurtsever insanımız katıldı.

TEVGER sözcüleri, söz konusu toplantılarda Türk devletinin Kürdistan politikası hakkında özel bilgi verdiler, onun halkımızı yok etmeyi hedefleyen uygulamaları üzerinde durdular. Kürdistan'da ortaya çıkan tüm olumsuzlukların temelde Türk burjuvazisinin orada izlediği sömürgeci politikanın bir sonucu olduğunu belirten TEVGER sözcüleri, devletin Kürt halkına

düşen görevler üzerinde de genişçe duruldu. Dünyanın neresinde bulunursa bulunsun, yüreğinde yurtseverlik duygusu taşıyan herkesin bu konuda yapabileceği şeyler bulunduğunu belirten sözcüler, mücadelede başarıya ulaşabilmek için gerekli temel koşullardan birinin dini inancı ve politik görüşü ne olursa olsun, tüm güçlerin elele vermeleri, birlik yapmaları olduğu bir zorunluluk olarak dile getirildi.

Toplantılara TEVGER üyesi örgütlerin üye ve sempatizanlarının yanı sıra, ona üye olmayan Türk ve Kürt ilerici ve yurtsever örgüt taraftarları ile herhangi bir örgüt içerisinde yer almayan bağımsız kişiler de katıldılar, görüşlerini, eleştiri ve önerilerini dile getirdiler. Bu yönüyle de toplantılar, bir ölçüde ortak tartışma platformuna dönüştü.

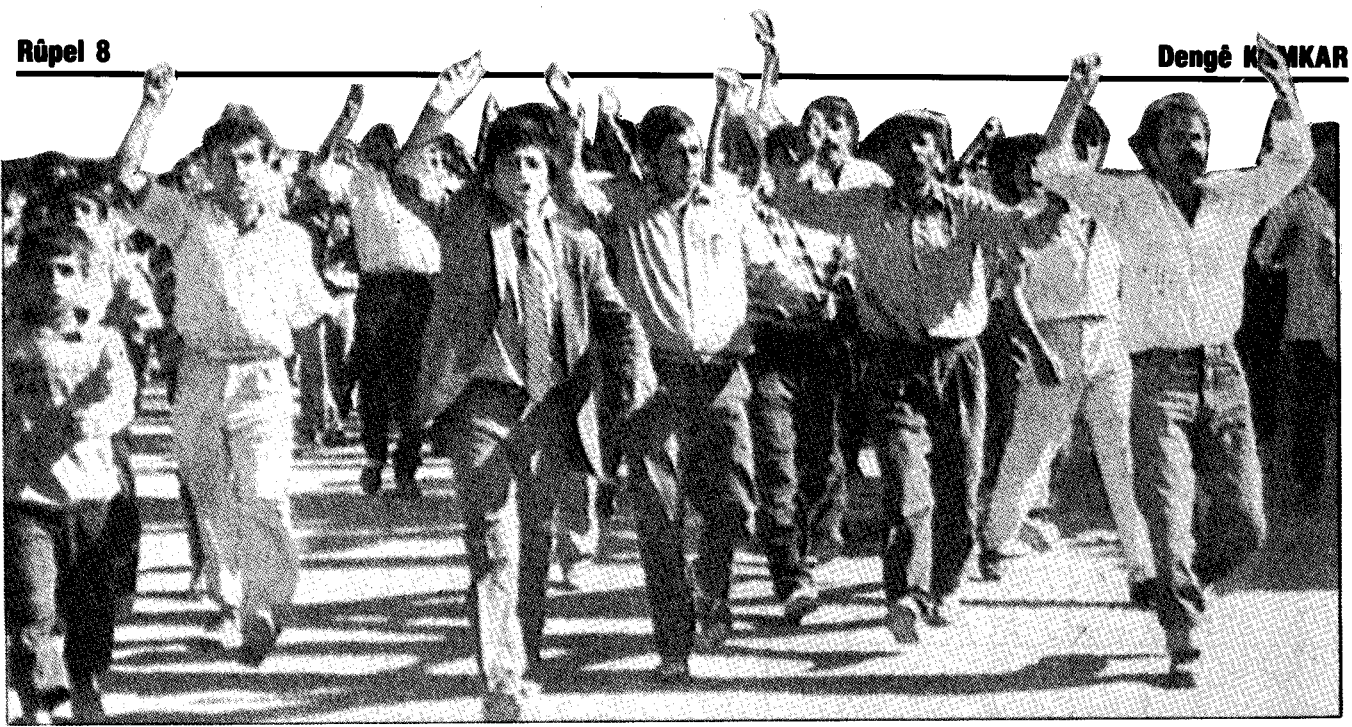

TEVGER'in Köln Toplantısından

karşı ekonomik, politik, askeri ve kültürel alanları kapsayan sistemli bir baskı ve terör politikası izlediğini, yaş ve cinsiyet ayrımı yapmaksızın insanlarımızı katlettiği, sonra da kendi cinayetlerini "teröristlerle çıkan çatışma sonucu meydana geldi" biçiminde lanse etmeye kalkıştığını vurguladılar. Bu uygulamalarla güdülen amacın ise bir bütün olarak halkımızı ve onun yurtsever güçlerini sindirmek, insanları kendi topraklarını terk ederek göç etmeye zorlamak, sınır bölgelerinde tampon alanlar yaratmak ve giderek daha geniş bir katliam ve sürgün için uygun koşullar hazırlamak olduğu vurgulandı.

Bütün bunlara karşın ülke içerisinde ve yurt dışında bulunan yurtsever güçlere

Sonuç olarak TEVGER toplantılarının Kürt halkının yüz yüze bulunduğu güncel tehlikeleri gözönüne sermek, dikkatleri onlara çekmek, buna karşılık Kürdistanlı yurtsever örgütlerin gerek kendi başarılarına ve gerekse Türk halkının ilerici, demokrat örgütleriyle birlikte, yurt içerisinde ve dışında yapabilecekleri çalışmalarını dile getirmek, birlik sorununu öne çıkarmak bakımından yararlı olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Önümüzdeki dönemde hepimize düşen, güçlerimizi birleştirmek ve meydanın boş olmadığını sömürgeci düşmana göstermek, halkımızla dayanışma için her türlü özveriye, fedakarlığı göstererek çalışmalarımıza hız kazandırmaktır.

Silopi Katliamı ve Kürdistan'da Gezen Nazi Ruhu

Bilindiği gibi, 17 Eylül günü, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği tarafından yapılan bir açıklamada, Mardin'e bağlı Silopi ilçesinin Derebaşı köyü yakınlarında "teröristlerle çıkan çatışma sonucu" 9 kişinin ölü olarak ele geçirildiği belirtiliyordu. Bölgedeki gelişmeleri, Türk güvenlik güçlerinin eylemlerini ve son zamanlarda devletin bir dizi yöneticisinin tehditlerini hatırdan tutanlar için bu işte bir bit yeniğinin olduğunu anlamak güç olmadı. Olaya hangi yönden bakılırsa bakılsın orta yerde bir provokasyon, devlet eliyle gerçekleştirilmiş bir katliam sözkonusu.

Nitekim hemen ertesi günden başlayarak meydana gelen gelişmeler, bu gerçeği tüm çıplaklığıyla göz önüne serdi.

Olayın ertesi günü, Derebaşı köylüleri öldürülenlerin PKK ile ilgisi bulunmadığını, kendi çocukları olduğunu belirterek soruşturma açılması ve katillerin bulunması amacıyla Savcılığa başvuruda bulundular. 19 Eylül günü ise olaylar daha da büyüme gösterdi. Bu kez, aralarında Derebaşı sakinlerinin de yer aldığı iki bin kişi, hükümet Konağı önünde toplandı, cinayeti protesto etti. Bunun üzerine "güvenlik güçleri" topluluğu zorla dağıtmaya çalıştılar, insanlar coplandı, dipçiklendi; açılan ateş sonucu 9 yaşında Ruşen Bilgiç adlı kız çocuğu ile bir başka köylü yaralandı. Bu arada olay yerinde bulunan ve fotoğraf çekmeye çalışan birçok gazete muhabirleri, tartaklandılar, makinalarına el konuldu. Daha sonra ise 80'in üzerindeki göstericiyle birlikte göz altına alındılar. Gazeteciler, SHP Mardin Milletvekili Adnan Ekmen'e olayı anlatırken şunları söylediler:

"Polis zorla filmlerimizi almak iste-

di. Vermeyince dövdü. Bize küfretmeye başladılar. Bu arada göz altındaki köylüler de feci şekilde dövülüyorlardı. Üçümüz de yaralandık, filmlerimizi yaktılar, görev yapmamızı engellediler."

Ancak güvenlik görevlileri, gazetecilere saldırmadan önce bir "öneri"de bulunmayı da ihmal etmemişlerdi. Yine aynı gazeteciler tarafından verilen bilgiye göre polisler gazetecilere "Bizimle işbirliği yaparsanız rahat çalışsınız, çektiğiniz fotoğraflardan bize de verin. O zaman size karışmayız" demişler, istekleri yerine getirilmeyince de bilinen saldırılara girişmişler.

Olayların bu boyutlara varması Ankara'daki zorbaları hem telaşlandırdı, hem de öfkeliydirdi. Bunun üzerine Milli Güvenlik Kurulu (MGK) Evren'in başkanlığında derhal toplandı. Toplantı sonrasında, olayın açıklığa kavuşturulması yönünde herhangi bir çaba göstermek yerine, "Durum bir iç savaş görünümünü arz ediyor" belirlemesi yapılarak, suçlanan yoksul Kürt halkı oldu. Bu arada basının bu türden olaylardan bahsetmesinden duyulan rahatsızlık da tehdit ile karışık biçimde dile getirildi. Kuşkusuz, bunda şaşılacak bir yan yoktu. Yeminli bir Kürt düşmanı olan bu sömürgeci çeteden başka türlü bir davranış beklemek, zaten söz konusu olamazdı.

Silopi katliamının ardından devletin resmi ağzları öldürülenlerin "dur ihbarına uymayan PKK'lılar" olduğunu ısrarla ileri sürerken — Sanki birileri PKK'lı olunca devletin onları öldürme hakkı varmış gibi — üzerlerindeki onca baskıya ve teröre rağmen köylüler, gerçeği söylemekten geri durmadılar. Bu tartışmalar daha sonraki günlerde gi-

dere genişledi, burjuva partileri ve basın olay üzerinde durmak zorunda kaldılar. Yine gerçeğin açığa çıkmasında bazı Kürt parlamenterlerin ısrarlı çabaları da olumlu rol oynadı.

Katliamın hemen ardından Mardin milletvekili Adnan Ekmen, Fuat Atalay, Tevfik Koçak ve Ekin Dikmen'den oluşan SHP heyeti olay yerinde incelemelerde bulundu. Adnan Ekmen yaptığı açıklamada yaşanan bazı gerçekleri şu cümlelerle dile getirdi:

"Devlet terörü dorukta. Gazeteciler bile dövülerek, gözaltına alınarak susturulmaya çalışılıyorsa, PKK'lı diye tanımlanıyorsa durum vahimdir... Bölgede kimlerce öldürüldüğü bilinmeyen cesetler bulunuyor. Son zamanlarda bu tür olaylarda artış oldu. Doğu'da ölüm mangaları oluşmuştur. Hergün birileri adresiz kurşunlara hedef oluyor..."

Bölgeye gidip gelen DYP heyetinde yer alan parlamenterler hükümetin açıklamalarını aynı şekilde inandırıcı bulmadıklarını söylediler.

Ancak bu konudaki çelişki, sadece muhalefet partileriyle iktidar arasında değildi. Bu, bizzat ANAP'ın kendi içerisinde bir sorun halini aldı. Şöyle ki; olaydan sonra Silopi'ye giden ANAP Mardin Milletvekili Nurettin Yılmaz, Diyarbakır Milletvekili Nurettin Dilek ve Siirt Milletvekili Kemal Birlik de hükümet gibi düşünmediklerini, öldürülenlerin masum köylüler olduğunu belirttiler. Üç parlamenter, gezi sonrasında Özal'a verdikleri raporda da söz konusu 6 kişinin kesinlikle PKK'lı değil, suşuz köylüler oldukları görüşüne yer verdiler. Gerçi parlamenterlerin tavrı, başta Silopi halkı olmak üzere kamuoyunu tatmin etmekten uzaktı

ve bu yüzden de çarşiriye uğradılar ama, bu kadarı bile ANAP yönetimini fazlasıyla rahatsız etmekten geri kalmadı.

Özal ise ANAP Başkanlık Divanı'nın genişletilmiş toplantısında "bazı çevrelerin bölücü propagandaya" alet oldukları noktası üzerinde durdu ve "Kürtçülük yapanların dokunmazlıklarını kaldırırız" biçiminde tehditler savurdu. Özal, olayın üzerine giden parlamenterleri ve basını, Sivas gezisi sırasında da aynı açıklıkla tehdit etti.

Olayın Su Yüzüne Çıkardığı Bazı Gerçekler

Silopi katliamı ve sonrasındaki gelişmelerin tıpkı Cinebir (Yeşilyurt) ve Anitos (Yoncalı) olaylarındaki gibi çok çeşitli öğretici yanları var. Bunları şu şekilde özetleyebiliriz:

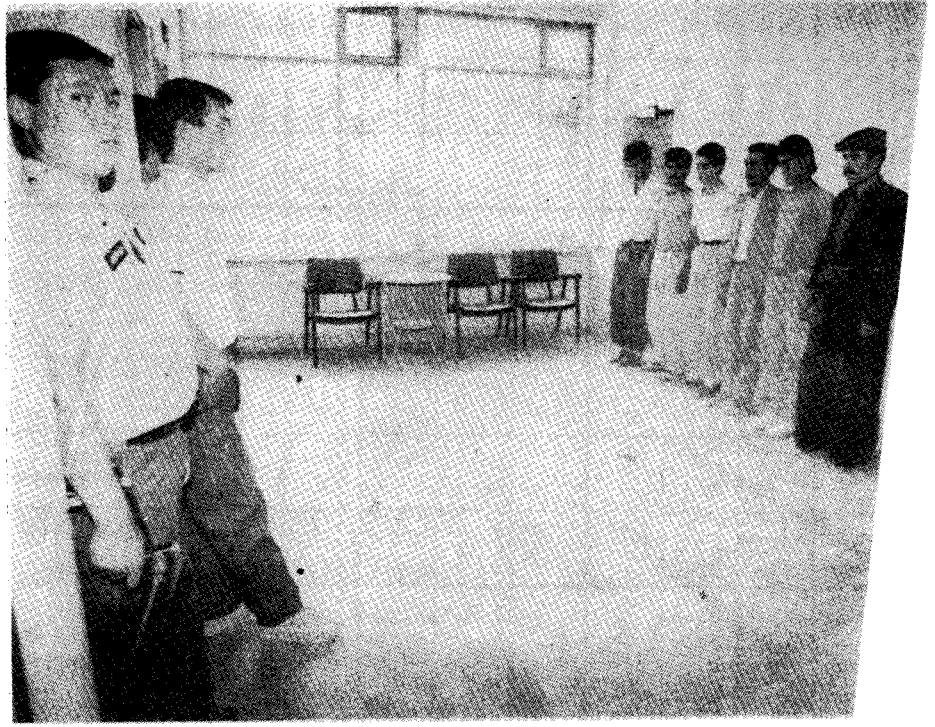
1-Her şeyden önce bu, tek başına ele alınması gereken münferit bir olay değil. Silopi katliamı, Türk devletinin Kürt halkına karşı kurduğu günden beri izlediği politikanın, düşmanca tutumun çok açık bir biçimde yeniden sergilenişidir. Devlet, bu olayla bir kez daha ve herkesin görebileceği bir biçimde kirlî, kanlı suratını teşhir etmiş oldu.

2-Bu olay, aynı zamanda gerçek teröristin kim olduğunu, terörün kimler tarafından planlanıp sahneye konulduğunu göstermektedir. Adına güvenlik güçleri denilen cinayet çeteleri eliyle halka karşı terör estiren devlet, ne kadar "teröristlerle çıkan çatışma" yalanına sarılırsa sarılınsın, kendi suçlarını gizleyemez duruma düşmüştür.

3-Silopi katliamı, Türk devletini yönetenlerin ne ölçüde iki yüzlü sahtekarlar olduklarını, kendi kirlî amaçlarını gerçekleştirebilmek için ne ölçüde basitleştiklerini, yalan söylediklerini gösteriyor. Onlar bir yandan adice cinayetler planlayıp sahneye koyuyor, bir yandan da dünyanın gözlerinin içine baka baka yalan söylemekten çekinmiyorlar.

4-Devletin bölgede izlediği politika, gerçekleştirdiği uygulamalar Nazi döneminin "ünlü" uygulamalarını hiç de aratır türden değil. Kuşku yok eğer Hitler sağ olsaydı, ünü büyük! şu son Türk devletini yönetenlerden öğrenecek çok şey bulurdu.

Türk güvenlik güçleri Kürt halkına karşı zorbalığın her türüsünü, bunun gerektirdiği tüm aşağılık yöntemleri, kendilerine yakışır bir kararlılıkla yerine getirmekten geri kalmıyorlar. Faşist-sömürgeci devletin beyinleri yıkanmış bu azgın ırkçı robotlarının yasında insana, onun kişiliğine ve yaşama hakkına yer yok. Tıpkı gaz odalarında insan katletmekten zevk duyan Nazi subayları gibi.. Bakın halkımız bu

Silopi'deki direnişten sonra yüzlerce kişi sorguya çekildi..

cinayet ve terör mangalarını nasıl değerlendiriyor:

"Sokakta yürürken, özel timden birinin yüzüne bakmaya çekiniyorum. Yanından, başım önümde geçiyorum. Her kes böyle... Bir keresinde, gözlerimle gördüm. Biri yüzlerine dikkatlice baktı diye 'Gel ulan buraya' deyip adamı götürdüler..

"Vallaha biz korkuyoruz", "Bu felekettir", "Yarın bizim köye gelse, bir adam istese yol göstereceksin diye; muhakkak onu öldürecektir", "Ben bilmiyorum", "Ben korkuyorum, hakkında bir şey diyemiyorum".

"Cenazelerimizi gömmek için mezar kazıyorduk, yanımıza geldiler, 'kendi mezarını da kaz ulan, bu gün altı kişi, yarın hepinizi geberteceğiz' dediler". (24 Eylül 1989 tarihli Hürriyet, Deniz Som'un, "Özel Tim Ürkütüyor" başlıklı yazısından).

"Mezarlıkta dua ederken özel polisler geldi! 'Bu teröristler için niçin dua okuyorsunuz?' dediler. Hepimize küfür ettiler. Tehdit ettiler. Bunun üzerine kaymakamlığa doğru yürüdük. Bu sırada bize 'Bir Kürdü öldürünce sanki köpek öldürüyoruz' dediler." (21 Eylül 1989 tarihli Cumhuriyet).

SHP Silopi eski ilçe başkanı Levent Taysun, bir başka özel tim görevlisinin açık açık "Kürtler köpektir" dediğini açıklıyor.

Öldürülen insanların cesetlerinin ailelerine teslim edilmiş biçimine ilişkin şu satırlar da "Tempo" dergisinin 39. sayısından;

"Askeri helikopterin, Silopi Jandar-ma Taburu'nun bulunduğu sahanın üstüne alçaldığı 17 Eylül pazar günü,

saatler 14.30'u gösteriyordu..

"Yere 55-60 metre kadar alçalan helikopterin kapısı açıldı ve peşpeşe 9 ceset atıldı aşağı... Ölülerini aşağı atan görevlinin ayaklarını kullandığı, olayı uzaktan izleyenlerce görülmüştü".

5-Kürdistan'da ortaya çıkan bu türden gelişmelere, daha önce değinildiği gibi zaman zaman görülen münferit olaylar olmadığı, bunlar şu veya bu isim altında görev yapan güvenlik görevlilerinin "iyi" veya "kötü" oluşlarıyla da açıklanamaz. Kuşku yok ki bölgede görevli olan bu güçler arasında, devletin söz konusu insanlık dışı politikasına karşı olan, onu benimsemeyen kişiler bulunabilir ve vardır da. Ancak bunların varlığı yürürlükte bulunan sistemin özünü, izlenen temel politikayı ne değiştirebilir, ne de onu gözardı etmemize neden olmalıdır.

6- Bu güne kadarki benzeri olaylarda görüldüğü gibi resmi ağzların soruşturma açıldığına dair sözleri basit bir komediden öteye gidemez. Herşeyden önce gerçekten bu cinayetlerin ve terörün sorumluları aransa, soruşturmayı en başta devletin başındakilerden başlayarak açmak gerekir. Çünkü gerçek suçlular onlardır. Bu da bir bütün olarak sömürgeci rejimin, onun dümenini elde tutanların yargılanmaları anlamına gelir.

Ne var ki Türk "hukuk" sistemi o şekilde düzenlenmiş ki biralım devletin tepesinde bulunan gerçek suçluları, tetiği çeken katilleri bile yargılamak ve hakettikleri cezaya çarptırmak olanaklı değil. Sömürgeciler, piyonlarını garanti altına alacak ve koruyacak "yasal" hü-

(Devamı 23. sayfada)

“Irak Kürdistanı’ndan Mültecilerle Dayanışma” Toplantısı:

“Dünya Kürt halkına karşı suç işleyenleri ne zaman cezalandıracaktır?”

15 Ekim 1989 tarihinde F. Almanya'nın Duisburg kentinde “Irak Kürdistanı’ndan Mültecilerle Dayanışma” amacıyla bir toplantı düzenlendi.

Toplantıya SHP milletvekillerinden **Hüs-nü Okçuoğlu** ile **Fehmi Işıklar** Türkiye’den, FAC Federal Parlamento Yeşiller Partisi milletvekili **Angelika Beer**, SPD Federal Parlamento Milletvekili **Prof. Monika Ganseforth**, Medico International’den **Hans Branscheidt**, Kürdistan’da İnsan Hakları Girişimi’nden **S. Munzur** katıldılar.

3 saat süren açık oturumdan sonra, dayanışma amacıyla bir de konser düzenlendi. Türkiye’den özel olarak bu konsere katılmak ve Kürt halkıyla dayanışma göstermek amacıyla tanınmış ses sanatçısı **Arif Sağ** katıldı. Konser’de Sağ’ın yanı sıra, Duisburg Kürdistan İşçi Derneği folklor ekibi de Kürdistan’ın değişik yörelerinden oyunlar sundular. Toplantıya 2 binin üzerinde bir kitle katıldı.

Toplantının açış konuşmasını Duisburg Belediye Başkanı adına yardımcısı **Wilhelm Otto** yaptı. Otto, Belediye Başkanı’nın SPD’li olarak Kürt halkının mücadelesini desteklediğini ve Kürt sığınmacılarının durumu ile ilgilendiğini belirtti. SPD Kuzey Ren Westfalya Parlamentosundan iki üyenin de hazır bulunduğu toplantıya, SPD Federal Parlamento üyelerinden **Michael Müller**, **Rudolf Bindig**, SPD Avrupa Parlamentosu Üyesi **Rolf Linkohr**, Batı Berlin Senato Milletvekili, Alternative Liste sözcüsü **Heidi Bischoff-Pflanz**, Yeşiller Bremen Parlamento üyesi **Paul Tiefenbach**’ın da bulunduğu çok sayıda tanınmış politikacı dayanışma mesajları göndermişlerdi.

Açık oturum Bilim ve Eğitim Sendikası Köln Şube Başkanı **Rheinhard Hocker** tarafından yönetildi ve şu konular tartışıldı:

Irak Kürdistanı’ndan gelen sığınmacıların durumu; Irak ve Türkiye Kürdistanı’nda Kürt halkının durumu; Kürdistan’daki sürgünler; kimyasal silahların yanı sıra biyolojik silahların üretimi ve kullanılması; FAC kamuoyuna düşen görevler.

Açık oturuma katılanlar, konularla ilgili olarak görüşlerini dile getirdiler. İlk konuş-

mayı yapan Medico International Sözcüsü **Hans Branscheidt**, kısa bir süre önce Kürdistan’dan geldiğini, mültecilerin durumunun geçen yıla oranla daha da kötüleştiğini örnekler vererek anlattı ve şöyle dedi:

“İki noktada F. Alman hükümetini eleştirmek istiyorum. 1- Neden Dışişleri Bakanlığı sığınmacılara yardımın yapılması için izin vermiyor. Bir deprem sırasında yapılanlar neden bu konuda da yapılmasın? 2- Türk Kızılay’ı F. Almanya Kızılağacı’ndan giden yardımları neden yerine iletmiyor? Bu konuda neler yapılıyor?”

İkinci konuşmayı ise Yeşiller milletvekili **Angelika Beer** yaptı. Beer şöyle dedi: “İki yıl önce NATO toplantısı için Türkiye’ye gitmişim. İran-İrak sınırına götürüldük. Orada F. Almanların GSG-9 grubunun ‘Anti-terör timleri’ nin sorumlularını nasıl eğittiklerine şahit oldum.

Bu yılın Mayıs ayında sığınmacıların durumunu incelemek amacıyla yeniden Kürdistan’a gittim. Döndükten sonra sığınmacıların isimlerinden oluşan bir listeyi federal hükümete sundum. Bunların mülteci olarak kabul edilmesi gerektiğini belirttim. Yine parlamentoda konuyla ilgili olarak soruşturma açılması talebinde bulduk ve konu tartışıldı. Daha sonra Türk büyükelçiliği tarafından çağrılarak, Türkiye’nin içişlerine karıştığım gerekçesiyle uyarıldım.

Bana göre Türk rejimi demokratik değildir; faşist yöntemlerle ülkeyi yönetiyor ve başka halkları baskı altında tutuyor. T. Kürdistanı’na sığınmak zorunda kalan sığınmacıların sorununa FAC’deki politikacılar bir çözüm getirmelidirler. Bunlar üçüncü bir ülkeye gönderilmelidirler, ki orada da bağımsız Kürdistan için mücadele edebilsinler.”

SPD’li **Prof. Monika Gansefort** ise sunları söyledi:

“Bu konuda artık birşeylerin yapılması gerekiyor. Bu toplantı bunun başlangıcı olmalıdır. Sığınmacıların yaşadıkları koşullar gözönüne alınarak, bu işin peşi bırakılmamalıdır. Türk hükümeti sürekli olarak sığınmacıların durumunu gözardı etmeye, konuyu kapatmaya çalışmaktadır. Buna engel olunmalıdır.”

Kürdistan’da İnsan Hakları Girişimi adı-

na konuşan **S. Munzur** ise şöyle konuştu:

“Kürt sorununu politik yönleriyle ele almıyoruz. Türk devleti salt T. Kürdistanı’ndaki halkımızın mücadelesinden tedirgin olmuyor. O, Kürdistan’ın diğer parçalarının mücadeleden, gelişmeden de oldukça tedirgin. Bu konuda örnekler oldukça fazla.

Türk yönetimi Irak Kürdistanı’ndan gelenleri bilinçli bir şekilde mülteci olarak kabul etmiyor. Onları mülteci olarak kabul ederse, ister istemez Kürtlerin varlığını kabullemiş olacak. Bu da onun yapamayacağı bir şeydir.”

SHP Milletvekili **Hüs-nü Okçuoğlu** ise şöyle konuştu:

“Türkiye’nin mültecilerle ilgili bir politikası yok. Hükümet gerçekleri gizleme çabası içindedir. İş şöyle oluyor: Biri kimyasal silah üretiyor, biri bunun aracılığını yaparak satıyor, diğeri ise kullanıyor. İnsanlığa sesleniyorum: Bu suçu işi işleyenler ne zaman cezalandırılacaklar? Geçen yıl Dünya Sağlık Örgütü üyeleriyle birlikte, Hakkari’ye gittik ve yapılan araştırma sonucu kimyasal silahların kullanıldığı ispatlandı. Ama herşeye rağmen ne Türk hükümeti, ne de Irak araştırma yapılması için izin vermediler.”

Türkiye’deki Kürtlerin durumuyla ilgili olarak söz alan SHP milletvekili **Fehmi Işıklar** şöyle konuştu:

“Sorunu gördüğüm, duyduğum şeylerle dile getirmek istiyorum. Son olarak Silopi’de yaşananlar ortada. Bize anlatılanlar subayın, gece operasyonda ölü sayısını 9 kişi olarak üstlerine ilettiği, sabah olunca da bu sayının 3 kişi olduğu ortaya çıkınca, o sıra köylerinden Silopi’ye gitmekte olan köylüler içersinden 6 kişiyi alarak kurşuna dizmek suretiyle, bu sayıyı 9’a çıkardığıdır.”

Sorunun canalıcı çerçevesinin iyi çizmek gerekir diyerek konu hakkında düşüncelerini belirten **S. Munzur**, “Kürt sorununu salt kültürel, salt insan hakları çerçevesinde görmemek gerekir. Sorun, bir ulusu yok sayma, ortadan kaldırma çabasıdır. Türk devleti kurulduğu tarihten beri Kürdistan’da ayrı bir yönetim oluşturmuştur. 1927-46 dönemi arasında ‘Umumi Müfettişlik’, bugün ise, ‘Olağanüstü Hal Bölge Valiliği’ne dönüştürülmüştür” dedi.

MEDICO'DAN KÜRT MÜLTECİLERE 60 BİN DM YARDIM DAHA

“Geçen Mart ayında Irak’lı Kürt mülteci kamplarına yaptığımız yardım üzerine, bunları engelleyeceğini belirten Bölge Valisi’nin hesapları boşa çıkartıldı ve 60 bin DM eşit bir şekilde kamp temsilcilerine teslim edildi.” diyen **Hans Branscheidt**, Medico International’in yaptığı ikinci yardımı kamuoyuna duyuruyordu.

Bilindiği gibi Medico, daha ilk günden kimyasal silah kurbanlarına yardım için büyük bir kampanya açmıştı. KOMKAR ise, bir yandan Saddam rejimini politik planda teşhir ve tecrit çalışması yaparken, diğer taraftan da Medico’nun

sözkonusu kampanyasını tüm gücüyle destekledi. Bu konuda çeşitli eylemler gerçekleştirdi, para ve ilaç topladı. 30’u aşkın örgüt, kuruluş ve parlamenterden destek imzası olarak Medico ile birlikte ortak bir bildiri yayınladı, kampanyanın yaygınlaştırılmasına yardımcı oldu.

Bu çalışmalar sonucu toplanan 100 bin DM geçtiğimiz Mart ayında, 60 bin DM ise Eylül ayında kamplara ulaştırıldı. Bu yardımı ulaştırmak için Kürdistan’a giden Medico Heyeti’nden M. Ergen’in kamplardaki son durumu içeren ve kamuoyuna sunulan raporunun çevrisini yayımlıyoruz.

Mardin, Muş ve Diyarbakır Mülteci Kamplarında Son Durum

Milena Ergen:

“Hükümet ‘Ne kadar insan ölürse, o kadar iyi olur’ mantığına sahip”

Ağustos 1988’de gelen ve bir yıllarını dolduran Irak’lı Kürt sığınmacıların statüsü henüz açıklığa kavuşmuş değil. Türk hükümeti, bir yıldan fazla süredir 35-40 bin kişiyi politik mülteci olarak tanımaya yanaşmıyor. Sığınmacıların Türkiye dışında üçüncü bir ülkeye gitmek için BM Sığınmacılar Yüksek Komiserliği’ne başvurma çabaları, aynı şekilde Türk güvenlik güçlerince engellenmekte. Türk kamuoyunun konuya ilişkin azalan ilgisi, hükümetin sorunu sürüncemede bırakmasını olanaklı kılıyor.

Kamplardaki Durum

Mardin: Mardin’de 13 bin dolayında mülteci bulunmakta. Resmî makamların sunduğu olanaklar tümüyle yetersizdir. Kampta tifus salgını başgösterdiği halde, hiçbir ilaç verilmiyor. İstanbul’dan yapılan kişisel ilaç bağışları ise, kampa ancak gizli yollardan sokulabiliyor. Mardin’de bir tüccar şunları söyledi:

“Sığınmacılar yiyecek maddeleri konusunda bile bize muhtaç durumdadır. Her hafta yiyecek toplayarak onlara ulaştırmaya çalışıyoruz. Polis benim bu işi koordine ettiğimi bildiği için, bir kaç

haftada bir kapımın önüne dikiliyor.”

Tifus salgını olduğu dönemde bile, kamp doktorları, kamptaki Kürt doktorlarıyla birlikte çalışmaya yanaşmadılar. Salgının bulaşmasını önleyici hiçbir tedbir alınmadı. Kamp yönetimi adeta “**ne kadar insan ölürse, o kadar iyi olur**” mantığıyla hareket etmekteydiler.

Kamptan kaçıp, Kızıltepe’de bir eve yerleşmek isteyen 15 kişilik bir aile, kaçırlarının akşamı yakalanarak polis merkezine götürüldüler. Kızıltepe’nin eşraflarından biri, bu aileye kefil olduğu halde, kampa geri gönderildiler.

Mardin kampı, Mardin ili ve Kızıltepe ilçesi arasında bulunmakta. Sığınmacıların Kızıltepe’deki halkla ilişkileri “sıklaşınca”, kendilerine, bundan böyle alışveriş için Kızıltepe’ye değil, Mardin’e gitme talimatı verildi.

Diyarbakır: Diyarbakır kampındaki sığınmacılar, mücadele sonucu kamptan dışarıya çıkma izni elde edebilmişler. Onlar, gözetim altında tutulmalarına rağmen, Diyarbakır’da dolaşabiliyorlar. Kamptaki durum, Mardin’de de olduğu gibi çok kötü. Sığınmacılar artık Irak’tan birlikte getirdikleri ve gelişlerinin hemen ardından bağışlanan halı, yorgan, elbise vb. eşyaları satıyorlar.

“Kampta yiyecek birşey yok” deniliyor. Türkiye’de bu yıl baş gösteren kuraklıktan sığınmacılar çok etkilendiler. Kampta haftalarca su bulmak mümkün olmuyor. Birçok aile çocuklarını şehire “su dilemeye” gönderiyor.

Kamptaki komite üyeleri, Türk hükümetinin kamptaki genç insanları Türkiye Kürdistanı’nda PKK’ya karşı savaşmak üzere milis alma çabalarından bahsediyorlar. Onlar, “biz böyle birşey kesinlikle yapmayız”, “Biz birçok kere Kürtlerin Kürtlere karşı kışkırtıldığı kardeş savaşlarına girme hatasına düştük. Bundan tecrübe edindik. Biz baskılara kesinlikle boyun eğmeyeceğiz, milise gitmeyeceğiz”, diyorlar.

Muş: En kritik durumun yaşandığı yer Muş kampıdır. Burada sığınmacılara Irak’a geri dönmeleri için baskı uygulanıyormuş. Eylül ayının 2. haftasında 1000 kişi geri dönmek için yola koyuldular. Kampta geri kalanlar kesinlikle geri dönmeyeceklerini açıkladılar. Bunun ardından kamp hemen sıkı sıkıya kapatılarak, sığınmacıların dışarıya çıkmaları yasaklandı ve yiyecek maddelerinin kampa girişi durduruldu. İki haftadan beri sığınmacılar gerçek anlamda açlar. Muş’daki sığınmacılar da kilim ve başka eşyalarını satmışlar.

Genel Durum

Kamptan kaçıp, tanıdık ve akrabalarının yanına sığınmayı deniyen ailelere sıkça rastlanmakta. Ancak bunların çok az bir bölümü BM bürosuna ulaşabiliyor.

Kamp konseyi hiçbir şekilde Türkiye’de kalmak istemediklerini söyleyerek, Avrupa ülkelerini kendilerini sığınmacı olarak almaya çağırıyorlar. Diyarbakır’dan bir kamp konseyi üyesi, “biz hep burada, yani Kürdistan’da, kalmaya çalıştık, ancak bu artık olanaksız. Burada yok yere eriyoruz. Türkiye hiçbir şey yapmayacak. O, bizim er ya da geç gönüllü olarak Irak’a gideceğimi umut ediyor.”

Kamplardan şimdiye kadar Irak’a dönem 2 bin 300 kişi hakkında elimizde

(Devamı 23. sayfada)

16 Eylül 1989 günü Kürdistan'daki operasyon, katliam ve sürgünlere karşı, KOMKAR tarafından düzenlenen yürüyüş ve mitinge 2500'ün üzerinde bir kitle katılarak sömürgeci rejimin uygulamalarını protesto etti.

Neden Tek Başına Eylem?

Kürdistan'daki operasyon, katliam ve sürgünleri protesto amacıyla KOMKAR tarafından gerçekleştirilen yürüyüş ve miting kimi insanlarda şu soruyu gündeme getirdi: "Neden tek başına eylem?"

Bilindiği gibi KOMKAR, tüm anti-faşist, ilerici, demokrat ve yurtsever güçlerle eylemlere, güçbirliğine başından buyana büyük bir değer ve önem verdi. Kimi dönemler geniş eylem birlikleri sağlanırken, özellikle son yıllarda bu sağlanamadı. Bu ise dayanışma hareketini zayıflattı, bölük-pörçük eylemlerin konmasına yol açtı.

Bunda ise, geçmişin dar grupçu ve sekte yaklaşmaları, anti-faşist güçleri farklı değerlendirme, bundan hareketle kimilerinin kendi dışlarındaki güçlerden bazılarını "halk düşmanı" görme anlayışı önemli bir rol oynadı.

KOMKAR, 1 Ağustos genelgesini protesto biçiminde boy veren politik tutukluların açlık grevleriyle dayanışma içine girmek, Kürdistan'da sürdürülen operasyon, sürgün ve katliamlara dikkat çekmek, protestoda bulunmak amacıyla, tüm örgütleri Ağustos '89 başında ortak bir toplantıya çağırıldı; böylelikle geniş bir eylem birliğinin sağlanarak pratik eylemlerin konmasını amaçladı.

Söz konusu toplantıya geniş bir katılım oldu. Ancak, kimi örgütler ayrı bir platform oluşturma çabası içinde olduklarını, bu nedenle diğer platformda yer alacaklarını, buna karşın her iki platformun eylemlerine katılacaklarını,

bu şekilde aradaki diyalogu sağlayacaklarını belirttiler.

Böylece, aralarında KOMKAR'ın da bulunduğu 13 örgüt, Ağustos ayı süresince değişik etkinlikler gerçekleştirdiler. Cezaevlerindeki durumu, Kürdistan'da sürdürülmekte olan operasyon ve sürgünleri, Kürt mültecilerin durumlarını yerinde incelemek için, milletvekillerinin de aralarında yer aldığı bir heyet Türkiye ve Kürdistan'a gönderildi.

Heyetin oluşmasında, basın toplantılarının gerçekleştirilmesinde, eyleme ilişkin bildiri, afiş ve dökümantasyonun hazırlanmasında KOMKAR tüm olanaklarını seferber etti.

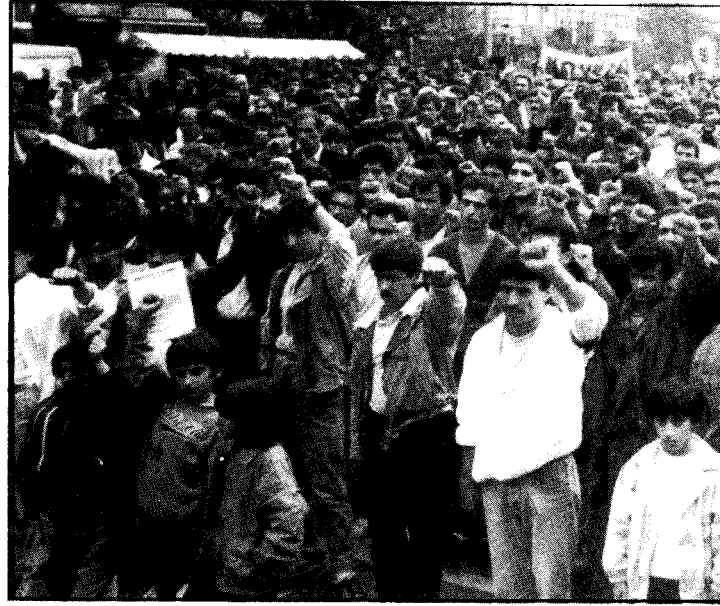
Onu aşkın örgütün belli bir olayda da olsa biraraya gelmesi, ortak eylemler gerçekleştirmesi sevindiriciydi. Ne yazık ki, açlık grevlerinin bitimiyle bu örgütlerin bir kısmı hiçbir açıklama yapmadan çalışmalarından çekildiler. KOMKAR'ın 12 Eylül darbesinin yıldönümü ve Kürdistan'da sürdürülmekte olan insanlık dışı uygulamalara karşı ortak eylemlerin devam ettirilmesi önerisi, kimi örgütlerce dikkate bile alınmadı.

Bütün bu gelişmeleri değerlendiren KOMKAR Genel Yönetim Kurulu, yalnız başına eylem yapma kararı aldı.

Ne Yapmak Gerekirdi?

Eylem, konan tavır bakımından zorunluymuştu. Zira, Kürdistan'da amansız bir terör sürdürülüyor, köylüler operasyon adı altında kurşunlanıyor, sürgünler birbirini izliyordu. Bu durumda sessiz kalmak, eylemsiz durmak ne yurtseverlikle ne de demokratlıkla bağdaşabilirdi.

KOMKAR, bunun tersini yaptı, kitleleri, yurtsever insanlarımızı 16 Eylül'de Duisburg'a "Kürdistan'daki operasyon, katliam ve sürgünleri protesto"ya davet etti; 12 Eylül yıldönümünde alışılmadık eylemlerle genel konuların tekrarlanması yerine

KÜRDİSTAN'DA KATLIAM ve SÜRGÜN 2500 KİŞİ

Kürdistan'daki baskı ve vahşetin ön plana getirilmesini, dikkatlerin bu noktada toplanmasını yeğledi.

Kısa bir süre içinde eylemin amacını içeren bildiriler, afişler çıkarılarak, F. Almanya'nın dört bir yanına ulaştırıldı, kitle çalışmasına başlandı.

Kitle çalışmasına paralel olarak F. Almanya ve Avrupa Parlamentosu guruplarına, tek tek parti ve milletvekillerine, Avrupa Konseyine, insan hakları kuruluşlarına iki ayrı mektupla başvurularak, sunulan geniş kapsamlı dökümanda Kürt halkına yönelik savaşa dikkat çekilerek, Türk hükümeti nezdinde girişimde bulunmaları, konuyu bağlı oldukları organlarda gündeme almaları ve protesto seslerini yükseltmeleri istendi.

KOMKAR'ın "Faşist rejimin Kürdistan'da estirdiği teröre, uygulamaya

soktuğu savaşa karşı sessiz kalmayın! Kadınların, çocukların feryat ve figanlarına kulak verin. Sömürgeci rejimin Kürt halkını yoketme planına karşı çıkın, özgürlük ve insanca bir yaşam için mücadele veren Kürt halkına dayanışmada bulunun. Düzenlenen yürüyüş ve mitinge, konan eylemlere katılın. Eşinizi-dostunuzu Kürt halkının bu zor gününde tavır takınmaya zorlayın! Birlik ve dayanışmayı güçlendirin!" çağrısı, 3 hafta gibi kısa bir süre içinde, üye ve sempatanlar, yurtsever insanlar arasında yankı uyandırdı; onların harekete geçmesine, kitle çalışmasına koyulmalarına ve örnek bir çalışma sergilemelerinde önemli bir etken oldu.

16 Eylül Duisburg Yürüyüşü ve Mitingi

16 Eylül sabahı saat

Kİ OPERASYON, GÜNLERE KARŞI YÜRÜDÜ

11.00'den itibaren megafonlardan Kürtçe marşlar yükselmeye, Kürdistan bayrağı dalgalanmaya, otobüs ve arabalar eylem alanına yanaşmaya, insanlar toplanmaya başladı. Marşlardan sonra sıra konuşmalara gelmişti. Slogan, marşlar, konuşmalar eyleme katılan 2500'ün üzerinde kitlenin coşkusunun kabarmasına, hep bir ağızdan "Kahrolsun Faşizm, Yaşasın Özgürlük", "Biji Azadiya Kurdistan", "Biji Azadi, Bimre Koleti", "Hoch Die Internationale Solidarität" gibi sloganların yükselmesine yol açıyordu.

Coşkulu ve kitlesel bir yürüyüşten sonra sıra Kürtçe, Türkçe ve Almanca konuşmaların yapıldığı, Şivan'ın halk ve direniş türkülerini sunduğu miting geldi.

Mitingin ilk konuşmasını yapan KOMKAR Genel

Başkanı şunları söyledi:

"Bugün, burada halkımıza karşı başlatılan ve amansız bir biçimde sınır tanımaz bir boyutta uygulamaya sokulan katliam, operasyon ve sürgünlere karşı tepkimizi; düşmana olan öfke ve hincımızı dile getirmek, protestoda bulunmak için toplanmış bulunuyoruz. Halkımıza dayatılan bu tek yanlı savaşa karşı binlerce kişi bira-dayız. Ancak, aramızda bulunamayan, bu yürüyüş ve mitinge katılmayan daha binlerce, on binlerce yürek bizlerle... Sizleri ve yüreği çarpan onbinleri saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

"Kuvvet kumandanları, MIT yetkilileri, bilcümle omuzu kalabalık leş kargaları, Kürdistan'da toplanti üstüne toplanti yapıyor, halkımıza yönelik savaş planları geliştirip, uygulamaya sokuyorlar."

KOMKAR Genel başkanını konuşmasına devamla :

"Şunu bir kez daha yineliyoruz: 25 milyonluk Kürt halkı köleliğe asla evet demeyecek, zorba güçlere asla boyun eğmeyecektir. Hiç bir güç, ne denli acımasız ve zorba olursa olsun, hangi silahları kullanırsa kullansınlar, 20. yüzyılın son on yılında halkımızı toptan yok edemez, Kürdistan kurtuluş mücadelesinin önünü alamaz, bu insanlıkdışı ve alçakça hedefe ulaşamaz. Bu politikayı yürütenler, halkımıza yaşamı cehennem edenler, umdukları huzur ve sükuna kavuşamayacak; Şahların, Markos'ların, Somoza'ların yanına, tarihin çöplüğüne atılacaklardır.

Kürt halkının varlığı inkar edilerek bir yere varılamaz. Kürt halkı vardır ve Kürdistan bizim ülkemizdir. Bizim, hiç kimsenin toprağında gözümüz yok. Sadece kendi ülkemizde, Kürdistan'ımızda baskı görmeden, insanca ve özgür bir yaşam istiyoruz."

Federal Alman hükümetinin tutumunu da sert şekilde eleştiren KOMKAR Genel başkanı konuşmasını şöyle sürdürdü:

"İrkçi-şoven Türk yönetiminin, halkımıza karşı sürdürdüğü baskı ve zulüm, kendisine insan hakları ve demokrasi savunucuları sıfatını yakıştıran batılı devletler ve NATO tarafından da askeri ve mali yardımlarla desteklenmektedir. Bu devletlerden, faşist rejimin finansmanlarından biri de Federal Almanya'dır. Kohl hükümeti, her yıl Türkiye'ye 130 milyon marklık askeri yardımda bulunuyor. F. Almanya tarafından Türkiye'ye verilen silahlar ve diğer askeri yardımlar, eğitimden geçirilen köpekler ve uzmanlar, bizzat Kürt halkına, demokrasi ve barış yanlısı güçlere karşı kullanılıyor. Böylece, faşist rejim tarafından halkımıza karşı sürdürülen savaşa, F. Almanya hükümeti de destek sağlıyor, işlenen insanlık düşmanı suçlara, ortak

oluyor. Bu durum, F. Almanya için utanç vericidir.

Kendi öz ülkesinde, özgürce yaşamaktan başka bir istemi olmayan, halkımızın meşru mücadelesine, F. Alman hükümeti saygılı olmalı, Türkiye'ye yapılan askeri ve mali yardımlar durdurulmalıdır."

(..)

"Bugün burada, Kürdistan'daki operasyon, katliam ve sürgünlere karşı koyduğumuz bu eylem ne ilk, ne de son olacaktır. Daha güçlü ve etkin eylemler için her demokrat, ilerici ve yurtsever örgüt ve kişiye önemli görevler düşüyor. Sömürgeci düşmana karşı güçlerimizi birleştirelim, mücadeleyi yükseltelim!"

Diğer konuşmacı Yeşiller Federal Parlamento milletvekili Angelika Beer idi: Beer, özetle şunları söyledi:

"Kürt halkının yok edilmesine karşı sesini yükselten her Kürt ve diğer insanla dayanışma içinde olduğumu belirtmek istesim."

Bu yılın Mayıs ayında Diyarbakır ve Mardin Kürt mülteci kamplarını da ziyaret ettiğini belirten Bayan Beer, şunları söyledi:

"Diyarbakır, Mardin ve Muş kamplarında yaşayan 40 bin Kürt mültecinin Türk ordusunun sıkı gözetimi altında insanca bir yaşam sürdürmeleri engellenmektedir. Türk hükümetinin Irak-İran sınır bölgelerinde yaşayan kürtleri zorla göçe tabi tutma girişimi, Türk ordusunun göç etmek istemeyenlere karşı kimyasal silah kullanma tehdidi gelişmelere ilişkin endişelerimizi güçlendirmektedir. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkına ve özgür Kürdistan istemi uluslararası bir komplo ile karşı karşıyadır. Bizler, uluslararası dayanışmanın desteğini alarak bu komploya karşı çıkmalıyız."

Diğer konuşma TEVGER sözcüsü tarafından yapıldı. TEVGER sözcüsü Kürdistan'daki baskı, kı-

(Devamı 23. sayfada)

16 İlon 1989'an lı Duisburgê hemberê dewleta Tirk

2500'i BÊTİR KES MEŞİYAN

Dı roja 16 İlon 1989'an da lı baja-rê Duisburgê bî navê **"Diji qetliam, operasyon û nefikirinê lı Kurdistan"** xwepêşandanek û mitingek bî destê KOMKAR'ê pêkhat. Jı 2500'i zêdetir kes, dı xwepêşandanê da beşdar bûn.

Wek tê zanin jı roja damezirandî-nê heya iro, KOMKAR, pır qiyemetek mezin da hevkarî û yekitiya hêzên welatparêz û iro jı dide. Hin caran ew daxwaz bî ci hat; jı bo protestoyek be jı, rêxistin hatin ber hev, hevkarîyek pêk anin. Hin caran jı —wek salên dawî— ew daxwaz, bî cih nehâ. Jı ber vê yekê jı kar û barên rêk û pêk, çalakîyên bî her awayî xurt pêknehatin. Rasti jı bo hêzên dij-faşizmê, dij-kolonyalizmê kêmasîyek herî mezin bû.

Lê disa jı KOMKAR jı bo pêkanîna hevkarîyek xurt, jı bo protestokîrîna dijminên gelê Kurd, pır caran bî aktîvî kar girt ser xwe.

Her weki tê zanin dı meha bori da jı bo piştgiyaya berxwedanên zinda-

KOMKAR'ê bîyar girt ku bî serê xwe protestoyek hember hukma faşî ya Tirk, lı bajarê Duisburg pêkbine..

Dı demek kurt da, gor vê bîyarê kar hatin kîrîn; belavok hat derxistin, plakata hatin amadekirin. Lı seranserî Elmanya Federal bî hezaran hatin belavkirin. Her weha name û dokumentasyonêk lı ser rewşa Kurdistanê, jı parlamenê Elmanya Federal û parlamenê Konseya Ewropa ra hatin bî rêkirin. Jı wan hatin daxwaz kîrîn, ku piştgiyaya xwe bî gelê Kurd ra nişan bîdîn.

Miting û Xwepêşandan

Dı roja 16 İlon 1989'an saet 11'an pêve lı meydanê jı megafonan bî zmanê Kurdi marşên serhildan û berxwedanan dihatê bîhistin.

Kesên ku ber bî meydanê dihatin, bî hevra sloganên **"Bimre koleti, bîji azadî"**, **"bîji azadiya Kurdistan"**, **"bîji piştgiyaya navnetewî"**

hezaran va yek dil in."

"Berpîrsiyarên MİT'ê, generalên herî mezin lı Kurdistanê cîvanan pêktînin. Jı bo qirkîrîna gelê me planan çêdikin."

(...)

Neteweyê Kurd, ku 25 milyon e, tucar jı koleti ra nabêje erê, lı ber dijminê koledar stûyê xwe xwar nake. Dijminê gelê me, bî kîjan çekê be jı nîkare gelê me jı ortê rake. Ew nîkarîna pêşî tevgera rîzgariya Kurdistan bigîrîn. Kesên ku vê politikaya bî qîret dajon, dawîya wan wê wek Şahên İranê, Somoza, Markos be!"

Serokê KOMKAR'ê dı axiftîna xwe da lı ser politika Elmanya Federal jı sekîni û usa got:

"Politika nijadperest, zulm û teda, ku bî destê hukma Tirk pêktê, alîkarîyek xurt jı dewletên NATO jı digîre. Jı wan dewletan yek jı Elmanya Federal e. Ew, hersal 130 milyon mark alîkarîya leşkerî dide dewleta Tirk. Hukma Tirk bî wan alîkarîyan va êriş dibe ser hêzên welatparêz,

Demek jı mitingê

nan, ku girtiyên politik 52 rojan grevek birçibûnê pêkanin, bî dehan rêxistin karên hêja kîrîn. Jı Elmanya Federal delegasyonêk çû Tirkîyê û Kurdistanê, da ku rewşa girtiyên politik û her weha rewşa gelê Kurd lı cih bîbin. Kurtahi karek baş hat kîrîn, dı seranserî Ewropa da. Lê pır mixabîna, dema ku grevên xwebirçîkîrînê dawî hatin, hin rêxistin dest jı kar berdî. Hin rêxistinê dînan jı guh nedan pêşneyarên KOMKAR'ê, ku jı bo protestokîrîna hukma faşî lı Tirkîyê, hatibû kîrîn.

Jı ber van sedeman, êdî tu rê nema bû: Komîta Rêvabîrîna Giştî ya

dîqîrîyan.

Dora saet 12'an, korteja meşê bî rêket. Nav bajêr da nêzi 2 saeti, 2500'i bêtir kes meşîyan; sloganan avêtin û wegerîyan cihê mitingê. Cihê mitingê bî zmanê Kurdi, Tirkî û Elmani axiftin hatin çêkirin. Her weha hozanê bî navê deng Şivan Perwer, stranên gelêrî, şoreşgerî pêşkêş kîr, bî hezaran va bû yek dil..

Axiftîna yekem serokê KOMKAR'ê çêkîr. Wî dı axiftîna xwe da usa got:

"İro em lı wir, hemberî operasyonan, qetliaman, nefikirînan hatîne ber hev. İro em bî hezaran va, bî deh

aşitixwaz; her weha şerek bê hempa hember gelê Kurd dajo. Ev bo hukma Elmanya Federal rûşeyek mezin e."

Serokê KOMKAR'ê dawîya axiftîna xwe da bangî hemû hêz û kesên welatparêz kîr û usa got:

"Protestoya ku em iro lıwir pêktînin, ne protestoya ewlîna e, ne jı yê dawiyê ye. Jı bo pêkanîna protestoyên hin xurt, hember dijminê gelê Kurd, pêwîst e em hêzên xwe bîkîrîn yek. Bî hevra em hin jı xurt dibîn."

Piştî axiftîna serokê KOMKAR'ê, jı Partiya Keskan endamê parlamene (Dumahik rûpel 23'an da)

ÇALAKIYÊN TEVGER'ê

Tevgera Rîzgariya Kurdistan TEVGER, li ser bûyêrên dawî li Kurdistan û Tirkîyê hin çalakiyan çêkır; belavok derxist û ew, bi çalaki hat belavkırin. Her weha bi beşdarbûna sedan kesên welatparêz û demokrat ên Kurd û Tirk pır bajarên Ewropa (Koln, Hamburg, Berlina Rojava, Den Haag, Kopenhagen, Stokholm, Basel) semineran pêkani.

• Belavoka TEVGER'ê

Belovoka TEVGER'e, ku li ser bûyêrên dawî li Kurdistanê hatibû nivisandin, bangî hemû hêzên gel dîkır, ji bo ku yekîti û hevxebatê bêne ba hev. Belavokê da usa dîhate gotin:

"Niha di Kurdistan û Tirkîyê da bûyerên giring çêdibin. (...) Hêzên heri kevneperest, militarist û êrişker, cehd dîkin plana xwe, ku tê da qırkırina gelê me cih digire, bi kar binin."

"Ev gotinên karbidestên Tirkîyê, ji bo êrişek li ser gelê Kurd, li ser çinên zehmetkêş û hêzên demokrat yên Tirkîyê, li ser hemû hêzên pêşverû û ronakbir, destpêk e."

Dî belavokê da hukma kolonyalist a Tirk, ji bûyêrên navçe berpirsiyar tê girtin û hemû berxwedana gelê me, hember vê siyaseta dij-insani bi heq tê ditin. Her weha dek û dolavên hukma Tirk tîne ber çavan, behsa plana MİT û Kontrgerilla dîke û usa dibêje:

"Timên polês û serbaz, bi cilên 'pêşmerge' êriş dîbin ser gundan, mirovan dîkujin. Bi vê awayî, dixwazın ku gel dijminê hêzên welatparêz be. Nahêlin gundi zeviyên xwe biçin; derkevin zozanan; daristanan dişevitin; dijayetiya nav eşiran kûr dîkin."

Li ser armanca kevneperestên Tirkîyê û her weha wezifên hêzên pêşverû, demokrat û welatparêz dî belavokê da usa tê eşkere kirin:

"Armanca wan eşkere ye: bi kararina terorê, pêkanina bêbaweri û her weha pêkanina kaosê va, gundên dorberî sinoran bîn valakirin û gundi bîn nefikirin. Ger gel hember wan zulm û zordariyan disa gundên xwe wala neke, weki hukma Iraqê bi zorê, bi karanina çekên kimyewî ev karên qiret pêkbê. Dewleta Tirk li Hekkari, Mêrdin, Séert û Vanê vê karê pêktine."

"Gelên Kurdistan û Tirkîyê, hemû hêzên pêşverû, demokrat bi xeterê nû rû be rû ne. Pêşî lê girtina

vê xeterê, pûç kırina planên hêzên kedxwar û zordestan, bi hişyarbûn, berpirsiyari û xebata hêzên zehmetkêş, ronakbir, pêşverû û demokrat ra girêdayî ye. (...).

"Em di seranserî Kurdistanê da, di bajêr û gundan da, di metropôlen rojava da berxwedana gelê xwe rêk bîkin. Anegorî zirufê û istifade kırina ji her imkanat, li gel şiveyên kewn weki xwenişandan, meş û civin, bi şiveyên nu çalaki nişan bîdin, berxwebîdin."

Dî gel wan dî belavokê da bangî hemû Kurdên derweyî welat ji tê kırin û ji wan piştigirî û alikari tê xwestin.

• Civina Çapgerî

TEVGER her ûsa li ser bûyerên dawî li Kurdistanê civineki çapgerî çêkır. Civin 7 îlon 1989'an di Navenda Çapê ya Bonnê bi beşdarbûna

Ev dewlet, ji bo gelê me bili ji biyanîyek, haceteki kiret û zordari tu tişt nin e"

Belavoka çapgerî da hatiye nivîsin, ku rewşa iroyîni li Kurdistanê derketiye pêş çavan, berhema dewleta Tirk e, ku ew bi salan e vê siyaseta xwe dajo. Bê guman ewqas tede û zulm hemberî xwe ji tiştên derxist. Heqî karbidestên Tirk tune ku ji vê şikayetê bike. Dî belavokê da usa tê gotin:

"Berê hemû tişt, çalakiyên ku li hember can û malê xelkê tîn kırin, bi destê dewlet çêdibin. Kontrgerilla û timên taybetî, gelek caran cilên Kurdî li xwe dîkin, gundiyan dîkujin û paşê ji dibêjin ev karê PKK ye."

Belavoka çapgerî armanca karbidestên Tirkîyê ji vê dek û dubare şirove dîke û usa dibêje:

"Dewleta Tirk iro li Kurdistanê da leyistikêki bi xwin û eşkere dileyize"

rojnamevanên Elman û Tirk çêbû; Kemal Burkay bi navê TEVGER'ê belavoka çapgerî xwend, bersiva pirsên rojnamevan da.

Belavoka çapgerî ya TEVGER'ê behsa rewşa hundûrî û aboriya Tirkîyê, rewşa Kurdistanê dîke û weha dibêje!

"Rîk û kina gelê Kurd diji dewleta Tirkîyê iro, ji berê xurttir e. Dî na va gelê me û karbidestên kolonyalist da kendalek heyê. Ber çavê gelê me da, tenê birçiti, bêkari, lêdan, êşkençe, qetliam û nefî kırin bi dewleta Tirk va tev tê hesabandinê. Ew, xwendin û nivisandinê bi zimanê me, pirtûk û kilamên me qedexê kır.

Dî belavoka çapgerî da hatiye nivîsin, ku TEVGER, ji hemû hêz û insan û organizasyonên mirovhîz, demokrat û aşitixwaz yên netewî û navneteweyî dixwaze ku diji êrişa dewleta Tirkîyê rawestin, bê deng nemînin.

Dî dawîya belavokê da; kışandina leşkerên Tirk ji Kurdistanê, rakırina sistema "parezkarên gund", rakırina qedexeyên li ser ziman û çanda kurdi, rakırina idareyê taybetî û navçeyî, veğerandina gundiyan ku bi zorê hatibûn nefikirin, serbestkırina hemû girtiyân û hwd ya daxwazên demokratik yên TEVGER'ê tîn xwestin.

Cigerxwin û folklora kurdi/1 • Rehber Rêzan

(Bî bûna pênc sal di ser mırna hozanvanê nemır ra)

Xwendevan dızanin ku Cigerxwin ne tenê hozanvan (helbestvan) bû, ew xwe-diyê berhemên têvelin di diroka çanda kurdi ya hevdem da. Yek ji mijadên Cigerxwin xwe pêda mijûl kiribû, **folklor** kurdi bû. Ew roleke mezin dide komkırin û nesandina wê; di sala 1958 da ew kitêbê bî sernava **Gotnên Pêşiya** lî Şamê belav dika. Gelek mixabin ku ew berhema bî dest nekeve ta em karibin jê mifadar bin, em hêvi dıkin ku ew rojekê ji nû va bête belav kırin. Berhema duwem di wê bıwarê da pişti si salı ji çapxanê têder û çawa em zanin hin du cıldên destnıvis, Cigerxwin ji gelê xwe ra hêştine. Dı vê bendê da em hewil dıdın wê bınasin û çı rola wê ya taybeti heye di diroka berev kırin û komkırına folklora netewi da.

Folklor Kurdi di sala 1988 da lı Stockholmê derdıkeve û ciyê 25 dı Weşanên Roja Nû da dıgire. Ew ji 202 rûpelên navin peyda dibe. Dı sala 1965 da Cigerxwin jê ra pêşgotnekê dınvıisine; mırov we tê dıgine ku ew di wê demê da temam bû ye. Di-yare ku zanayê mezin careke di lı destnıvisa xwe vedıgere û sala 1982 lı Stockholmê awırine xwe di rûpela 111 da dınvıisine.

Folklor Kurdi

ji du beşan pêktê, di beşê yekê da heft perçe hene. Nıvısevan bı vi rengê wan parve dika: Helbest û Berdilan. Berdan. Berdstari. Berbûk. Stran û Lawık. Lavjê. Lavijê Botan.

Beşê duwem ji: Avêtınaser yan şer û serpêhati.

Xesyetên taybeti ya Folklor Cigerxwin

Nıvısevan bı tehreki Cigerxwini çû ye nav nıvisandına berhemvaniya gelêri ya devki, çawa folklornasın weha dibêjin. Cigerxwin rêyeke xweser ji xwe ra diti ye û tê ra çû ye. çawa em zanin hin kesı lı ser wê "rêyê" nıvıisi ye. Ji sala 1860 da û ta roja iro folklora kurdi tê kom kırin û belav kırin, hemû berevkarın bı terzeki gışti ji dengbêj, sinot,

hikayetbêjan wegirtine, tomarkırine û belgehandine: Nav (yê, ya) goti, sal, cınvıisandına û metodên zanısti rast di berevkırına berhemvaniya gelêri ya devki da bı kar anine; carına kêmani ketine berevkırınê ji ber hoyına, lê ya rast çawa lı jor xuya bûye.

Çı rêyeke cigerxwini di folklorê da hati ye ditın? Yan cigerxwinizim di berhemvaniya devki ya gelêri da.

Mısılumê Heyder ji Meydana di şeveke zıvıstanê çıyayi da guhdaran dıgermine bı kela havinê lı çol û kerbelakê bı hevnasına Bınefsê û Cebeli. Mısılum rehmeti bû, wê demê ne muscêle (tip) hebûn, ne xwendevan we hışıyar bûn ku bayexê bı berevkırına folklorê dın. Mısılum mır rojgar we dılovan bû ku kurê wi ew pişeya ji bavê xwe wegirt.

Xoce ji gundê Xıdırya guhdarên xwe dıgırınandın gava Eli dıket tengasiya û me zarokan ji para xwe ji hêstıran dıbarand. Xoce bı şevan hikayet dıgotın û temam nedibûn... Xoce mır, ne keski we hikayetına berev kırin û wi bı xwe ne nıvıisın...

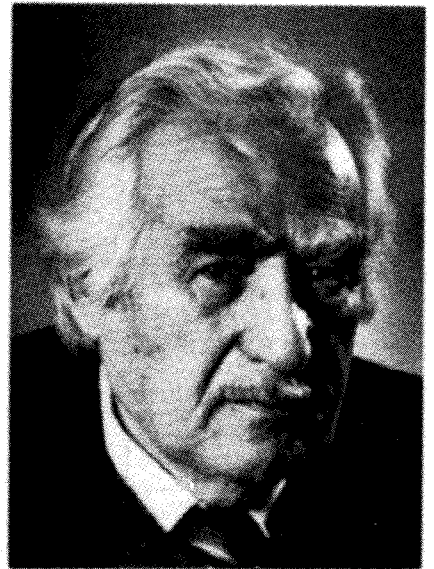
Hesnazi ji gundê Naza lı ser daxwaza hevrûnıştvanan şına Xecê bı ser Siyamend da dıbısın û guf dıbin gava herdu spardeyi gorrê dıbin û di dilana Bozan begê da lı ber awaza Eysê nermik nermik xwe lıba dıkin, hıldıperın. Nızanım Hesnazi mırı, mayi lê rınd zanım kesı ta nıha tu ber ji wê gencinê belav nekırı ye.

Bıloyê Bêmal ji Çençeliya di şeveke tari da bı bê û bapeşıkê ra awaza Ce'ıferê Qurbet bı ser me da dıbarand, ew ji nema û ne ew strana me di tu deran da çapkırı nedit.

Çıqas Mısılum, Xoc, Hesnazi û Bılo ji nav me çûn û derrın û gencına gelê me bı xwe ra dıbin!..

Folklorbêjê mezin Cigerxwin wê fersendê ji dest xwe bernade û di demên tari da çawa nasbû ye dıxebite, di heyamekê da ku tenê **Bırına Reşa** a Músa Anter hebûna me ya bêjeyi (edebi) dibelgehand; ew tenê samana me bû ya bı nıhêni bı dest dıket û me dıxwend û herweha ji bı vepeni (nıhêni) me lı dost û hevalan belav dıkar, di wê katê da imkaniyat peyda nabın ku Folklor Cigerxwin bête belav kırin!

Cigerxwin folklorbêjeki mezin bû, çawa di berhemvaniya wi da rınd aşkereye, lê xesyetên folklorzaniya Cigerxwin ewe ku çıqas berhemên di vê berevekê da çapbûne hemû jiber xwe nıvıisine, tenê lı bûn du berheman nıvıisi ye ku wi xelkê bısti ye; çı di bira wi da mayi lı ser kaxetê tomar kırı, wê demê ew lı Şamê bû, destê xwe nedıgêşt deng-

bêj û hikayetbêjan, di helbesta **Ferhod** da weha dibêje: Belki hêj bêtur bi, lê ez hew dızanım. (r.55.), herweha di strana **Ay Meded** da ji pişti neh malka tomar dıke, ew dıfeminê ku stran ne temame, û ne jıbere, çavrêya dengbêjeki dıke. (r. 149) û carına ji di ci da di ye ku we bı emanet dibêje ku wi malıkın, en çend peyv lê zêdekırime, gava hest kırı ye ku çend kevır ji avahiyê (bıneyet) hatine xwer û cihê wan vala mane, we ne şırin diyar dıbe, çawa di rısta **Zêrberbeni** da goti ye: Lê tenê "Wê lı nav beççe gul çını" û "Me lı hev nêri keç kenı" mın zêde kırine. Ji ber ko beyta pêşı kurt û bê heval bûn. (r. 43). Cigerxwin bı gotneke di ew avahiya arxêkêtori ya bı wêneyên bêjeyi cwan hati ye xemılandın, nexwestıye bı kêmasi bıhêle lewra lı gor hunera gırtına wê demê ew wê "Perspan kırı" —ewrûpi vê ra Rêstevrasıon dibêjin—, Cigerxwin ji we bı huneri du perspana lêdixe, merem ew bû ku ew şakar kara we bımine, tevi ku folklornasın wê rayê napejırının, ew we bir dıkin ku çawa folklor lı nav gel tê gotın gereke we bımine.

Lı ser vê babetê em karın we bıncımının ku Cigerxwin bı çalakıya xwe ya folklori mına rêstevratoreki jêhati bû û "Perspankırına" wi zıyan ne gandi berhaman, lê bı vajayi wê berhem tekúztır bûye, aliyê wêje yi di stranê da bılındtır kırı, çawa folklor berhemvaniya gel hemû ye; Cigerxwin ji endamê cıvatê bû, çıma rêstevratorên arxêkêtorê tenê hebin, bıla yê folklorê ji hebin û aşkereye karê rêstevratora û zêrrınga mına hevın.

(Dumahik heyê)

Bremen Parlamentosu'ndan Özal ve Sungurlu'ya Protesto Mektupları

Ocak 1989'da Bremen Parlamentosu'ndan bir grup milletvekili ile birlikten oluşan heyet, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'na bir gezi düzenlemişlerdi. Döndükten sonra gezileriyle ilgili bir de rapor yayımlayan heyet (D. KOMKAR, sayı 114) geçtiğimiz ay Başbakan Özal'a yeniden bir mektup gönderdi.

Yine SPD Bremen Eyaleti Parlamento Grubu Başkanı *Ditt Brenner* ise Kürdistan'daki son gelişmeler ve cezaevlerindeki durumla ilgili olarak İçişleri Bakanı Oltan Sungurlu'ya bir mektup gönderdi. Her iki mektubu aşağıda yayımlıyoruz.

Parlamentelerden Özal'a:

“Kürtlere politik sığınma hakkı tanınmalıdır”

“Ocak 1989 başlarında Iraklı Kürt sığınmacıları ziyaret etmiş bir heyet olarak, oradakilerin durumlarıyla yakından ilgilenmekteyiz. Üzülerek belirtmek isteriz ki, sığınmacıların temel sorunları ile ilgili değişmeler yalnız olumsuz yönde gelişmiştir. Bu nedenle Türk hükümetine ve ilgili makamlara aşağıdaki soruları yöneltmek istiyoruz:

• Irak'lı Kürt sığınmacılara neden hala politik sığınma hakkı verilmemektedir? Tutuklu gibi dikenli teller arkasında asker ve polis tarafından gözetlenen sığınmacılar hakkındaki uzun vadeli perspektifleriniz nelerdir?

• Kürt'lerin Irak'ta başka bölgelere sürüldükleri bir gerçek olduğu halde, 10 kişilik Irak'lı bir heyetin sığınmacıların geri dönmelerini sağlamak amacıyla Nisan ayında bir gezi yaptıkları doğru mudur? Bu gezi nedeniyle Kızıltepe kampında huzursuzlukların çıktığı ve o tarihten bu yana kampta kontrollerin sıklaşması ve askeri varlığın yoğunlaşması sonucu kamptakilerin dış dünya ile bağlantılarının daha da engellendiği doğru mudur?

• Hangi nedenlerle kamp ziyaretleri güçleştirilmiş ve Dışişleri Bakanlığı'ndan vize alma zorunluluğuyla daha da kısıtlanmıştır?

• Parlamenteler ve insan hakları kuruluşlarının kamplar hakkındaki raporları, hangi hakla televizyonunuzda yalan olarak yorumlanmıştır?

• Belli koşullara bağlı olarak kamp için uluslararası kuruluşlarca verilmek istenen bağışlar, hükümetiniz tarafından neden reddedilmiştir?

• Diyarbakır kampında 9

aydan beri herhangi bir eğitim ve öğrenim görmeyen çocuklar için sığınmacıların kendi imkanlarıyla düzenledikleri Türkçe ve Kürtçe dersler neden yasaklanmıştır?

• Şu anda Diyarbakır'da deprem evlerinde yaşayan Kürt mültecilerin, çadırlarda barınmaya zorlandıkları doğru mudur? Bununla salgın hastalıkların önü nasıl alınacak? Buna yönelik bir planınız var mı? Kış ile ilgili perspektifleriniz nedir?

• Mardin-Kızıltepe kampında yaklaşık 2000 kişinin zehirli ekmek nedeniyle zehirlendiği ve bunun sonucunda birçoğunun kötürüm olduğu doğru mudur? Bunların bölgedeki hastanelerde tedavi edilmelerine izin verilmediği doğru mudur? Bununla ilgili olarak bu olaydan sonra gazetecilerin kamplara girmesine izin verilmediği ve sığınmacılara ait olan fotoğraf makinalarının da toplatıldığı doğru mudur?

• Gıda maddesi karnelerinin daha da kısıtlandığı; özellikle çocuklarda vitamin eksikliği ve açlık belirtilerinin görüldüğü ne dereceye kadar doğrudur?

İnsan Hakları, Türkiye ve Irak'lı Kürt sığınmacıların iyiliği için, onların dokunulmaz hakkı olan politik sığınmacı statüsünün vakit geçirmeden tanınmasını ve böylece uluslararası yardım kuruluşlarına yardım etme olanaklarının verilmesini istiyoruz.

Bizce Bulgaristan'dan gelen Türklere yapılan yardımın, Irak'lı Kürt sığınmacılara da yapılması gereklidir. Türkiye'nin de imzaladığı İnsan Hakları Bildirgesi'nin hayata geçirilmesinde iki ayrı uygulamayı uygulamamalıdır.”

SPD Bremen Eyalet Parlamento Grubu Başkanı Ditt Brenner:

“MECBURİ İSKANI ŞİDDETLE PROTESTO EDİYORUZ”

Sayın Oltan Sungurlu!

Siirt vilayetinden birçok Kürtün sıkıyönetimle yasallık kazandırılmak istenen mecburi-iskan tabi tutulduğunu öğrendik. Bunu şiddetle protesto edip, kınıyoruz.

Bununla, son aylarda sürekli ayaklar altına alınan insan hakları pratiğinde yeni bir dönemin başladığı görülüyor. Öyle bir dönem ki, Kürt bölgelerinde Kürt insanının yaşamının fiziksel ve psikolojik tahribi sistematikleştirilmekte. Bilgilerimiz Siirt'e bağlı Balveren köyü, Mardin'e bağlı Akarsu'daki olaylar, Nuray Özkan'ın tutuklanması, Osman Esendemir'in ölümü, Kasaplar Deresi'nde bulunan toplu cesetler ve Yeşilyurt olaylarına dayanmaktadır.

Sayın Avukat Zübeyir Aydar'ın mecburi iskanını şiddetle kınıyoruz. Sayın Avukat Zübeyir Aydar, ülke dışında insan hakları savunucusu olarak bilinen ve böyle bir dönemde yaptığı çalışmalarla demokrat Türkiye'nin asıl temsilcisi olarak tanınan saygın bir kişidir. Sayın Zübeyir Aydar'ın kısıtlı yasal şartlarda insan haklarını savunmak için çoğu kez yaşam tehlikesi altında yaptığı çalışmalardan dolayı cezalandırılmasını tepkiyle karşılıyor ve bir kez daha protesto ediyoruz.

Aydın ve diğer cezaevlerinde açlık grevi sonrası siyasi tutukluların istemleri doğrultusunda hapis hane şartlarında yapılması öngörülen değişikliklerin şimdiye kadar gerçekleşmediğini gördük. Bu, yeni bir açlık grevinin başlaması tehlikesini içeriyor. Türk hükümetinin hukuk devleti kurallarınca tanınan, hapis hanelerde insanlık onuruna layık yaşam koşulları doğrultusunda istemleri red etmenizi anlamıyoruz. Ve hangi hakla, yeni bir açlık grevinin getireceği yeni ölümlerin sorumluluğunu yüklenme cesaretini gösteriyorsunuz?

Büyük bir endişe ve üzüntüyle, gelişmeleri izleyeceğimizi ve sessiz kalmayacağımızı bilgilerinize sunuyoruz.”

Yılmaz Güney'in ölümünün üzerinde beş yıl geçti. Güney'i 9 Eylül 1984'te yitirmiştik. O gün haber ajanslarının telekslerinde dünyanın dört bir yanına şu haber ulaştırılıyordu: "Fransa'da sürgünde yaşayan Yılmaz Güney öldü..." Güney, 1974 yılında tutuklanıp 19 yıla mahkum edilince, "tam sinemaya alışmışken kameram elimden alındı" demişti. Güney öldüğünde 47 yaşında idi. Daha birçok eser bırakacak bilgi, yetenek ve isteğe sahip iken, yakalandığı ölümcül mide kanserine yenik düştü.

Kürt halkı için Güney, yeri doldurulması çok zor bir sanatçı.

Yılmaz Güney, 1 Nisan 1937 yılında doğdu. Sivek'ten Adana'ya göç eden emekçi bir Kürt ailesinin yedi çocuğundan biri idi. Doğum yeri olarak Adana geçiyor. Güney'in çocukluk yılları su satmak, pamuk toplamak, bağ bekçiliği vb. işlerden çalışarak geçer. Sinemaya olan ilgisi ise daha bu yıllarda başlar. Güney, sinemalara film bobinleri taşıma işinde de çalışıyordu.

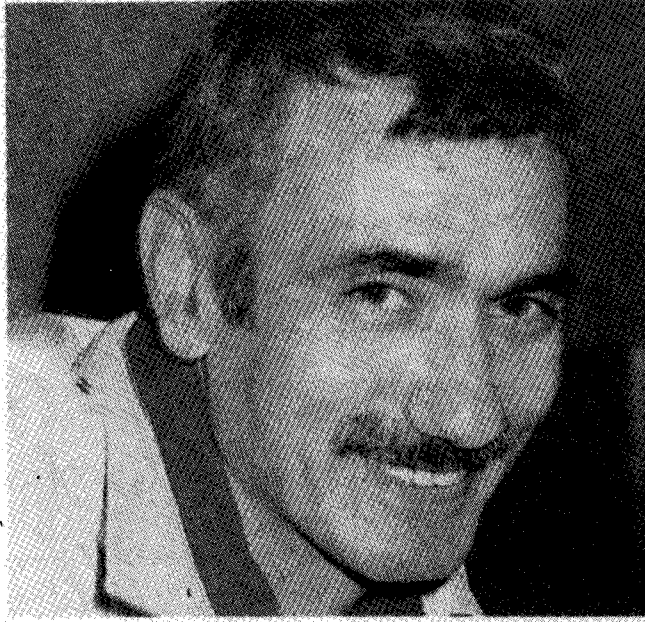
Lise bitince yaşamdan edindiği pratik bilgi ve gözlemlerini kağıda dökme alışkanlığı edinmişti. Güney'in yazdığı bir tomar öyküsü vardı artık... İstanbul'a öyküleriyle birlikte gelir. 1955 yılında İstanbul İktisat Fakültesine kayıt olur. Güney üniversite yıllarında okuldan çok sinemayla ilgilenir. Sinema ile yakın ilişkileri olan çevreye girmek için çabalar. Yılmaz Güney ile bu yıllarda tanışan Atif Yılmaz onu şöyle karakterize etmekte: "Çok zeki bir çocuktur. Sinemayı çok seviyordu. Sık sık bize gelir, alış-verişimizi yapar, çocukla ilgilenir ve ne iş olursa hemen üstlenirdi, çünkü tek amacı vardı: Sinema çevresine girmek ve iyi bir sinemacı olmak. Kalem tuttuğu için de hemen senaryolara el attı."

1958-61 yılları arasında sinema ile doğrudan ilişkiye geçer. Daha önce yayımlanmış olan bir öyküsünden dolayı "komünizm propagandası" yaptığı iddiasıyla da yargılanır. Güney'in yaşa-

Yeri Doldurulması Güç Bir Sanatçı:

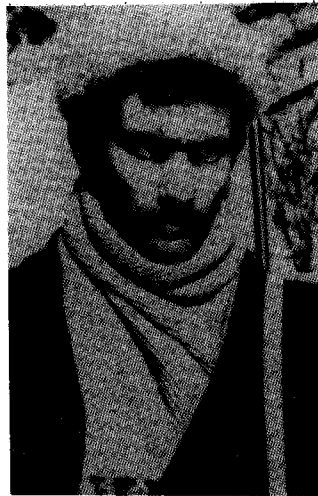
YILMAZ GÜNEY

• S. LESAR

mından çok büyük bir yer kaplayan mapushane hayatı böylelikle iki yıl ile başlar.

Hapishane çıkışı Güney için sinemada kendisine bir yer edinebilmek daha da zorlaşmıştı. Düşünce düzeyi ile çelişen tipleri oynamaktan başka çıkar yol bulmak zordu. Çünkü Yeşilçam'da hakim olan vur-kır modası ve anlayışı idi. Bir filmin, oyuncunun, dolayısıyla yönetmenin değeri öldürdüğü figuran sayısıyla ölçülüyordu. Güney, erkeklige, namusa, dürüstlüğe, kahramanlığa önem veren tipleri oynamaya başlar... Ve 1960'lı yıllara gelindiğinde sıradan insanların

Seyithan filminde

taptığı "Çirkin Kral" dır.

Yılmaz Güney'in sinema yaşamında ikinci dönem "Umut" filmi ile başlar. "Umut'u ayrı tutuyorum. 'Umut' o günlerde yapabildiğim en uzlaşmazsız filmidir." Yankıları ülke dışına taşan, yerli yabancı birçok sinema sanatçısının ilgisini çeken, övgüler alan "Umut" filmi için yukardaki sözleri söylüyor Güney... "Umut'u Yılmaz Güney'in yaratıcılık ve yöneticilik gücünü oluşturan "Acı", "Ağıt", "Umut-suzlar", "Arkadaş" filmleri izledi... Yılmaz Güney'in sinema çevreleri üzerinde bıraktığı izlenim, onun gelecekte büyük başarılar elde edeceği şeklindeydi. Atilla Dorsay, 14.1.1972 tarihli Cumhuriyet gazetesinde "Ağıt" ile ilgili değerlendirmesinde Güney ile ilgili düşüncesini şöyle formüle ediyor: "İşte Yılmaz Güney'in şimdilik geldiği nokta burası... Halkın özünden aldığı kendi sanatçı potansında yoğunlaşarak, halka (alışlagelmiş kötü sinemayı bir yana itip) sinemanın gerçek diliyle vermek... Ya, halk yararına, halka dönük sinema? Güney'in koşullar elverdiğinde bunu da deneyeceğine ve gittikçe gelişen sine-

ma bilgisini, günün birinde 'Umut'un başlattığı katıksız, tavizsiz bir gerçekçi ve giderek çözümler öneren bir devrimci sinemada kullanacağına güvenimiz var..."

Bir "görüntü sanatı" olan sinema birçok yönetmen ve senaryocu tarafından bir "entrika sanatı" olarak ele alınıp, inandırıcılığı olmayan olaylarla seyirci oyalandırılırken Güney, yetenek, hayal gücü ve gerçeğe bağlı kalarak, karakterli, nitelikli filmler yapmayı amaçladı.

Onun filmlerinde konu, görüntü ve insan tipleri geleneksel olandan farklıdır. Konu çarpıcıdır, kişiler canlıdır ve filmdeki varlıklar sematik değil organikdir. Görüntü ise kamera oyunlarına başvurulmaksızın, gerçek estetik ve duygusal bir yolla yansıtılır. Aynı zamanda "şiddet ile hüznün", "destansı süreklilik" ve "dramatik öge" Güney'in filmlerinde bayağılıktan uzak, melodrama indirgenmeden işlenmektedir.

Bu yüzdendir ki, onun filmlerinin çoğunda konu olarak Kürtler ve Kürdistan seçilmiştir. Güney, resmi ideolojiye hiçbir zaman bağlı kalmadı. Belirlenen yasa ve kurallara göre çalışma alanını sınırlamadı. Geldiği toplumun ve bağlı olduğu halkın sorunlarını görüntülemek onun vazgeçilmez tutkusuydu. Güney'in bu özelliğini "Yol" ve "Sürü"den önceki filmlerinde de yakalamamıştı. Örneğin "Seyithan" üzerine yapılan bilimsel bir araştırmada şöyle bir paragrafta yer veriliyor: "Bütün bunlara karşılık şu anda tam kestiremediğimiz bazı nedenler (Bunlar otosansür de olabilir, resmi sansür de, hatta sanatçının düpedüz bu yönü düşünmeyiş de) konuyla ilgili önemli iki eksikliği ortaya çıkarmaktadır. Bunlardan birincisi, isimlerden de anlaşıldığı gibi olayın bir "doğu" olayı, başka bir etnik azınlığın öyküsü oluşu sorunudur. Konunun bu yönü üzerinde daha dikkatle ve inceleyici-araştırmacı bir gözle durulmuş olsaydı ve bunların yansıtılmasında bazı engeller bulunmasaydı öyle

sanıyorum ki öykünün tutarlılığı ve "saf"lığı (authenticité) daha da artacak; malsalı yapısına uygun birçok değişik fantastik zenginlikler kazanılacak: film yabansı ve vurucu güzelliklere daha yoğun bir biçime ulaşacaktı. Bu sorunu daha fazla açmakta yarar görmüyorum." (Kaynak: Onat Kutlar, Yeni Sinema, Kasım 1968).

Yılmaz Güney meslek olarak sinemayı seçti. Fakat, Güney'in aktif bir politikacı olduğu ise yadsınmaz bir gerçek. O, sanatçılığın kendisine toplumda yarattığı şemsiyenin altına sığınmadı. Yeri geldiğinde görüş bildiren, politika üreten ve aktif tavır takınan bir devrimciydi. Nitekim 1972 yılında "anarşistlere yataklık" suçuyla tutuklanır. 1974'de çıkan genel af'tan yararlanarak çıkar. Ancak, aynı yıl tekrar tutuklanır. Bu kez 19 yıla mahkum edilir. Şimdi dahi tümüyle aydınlanmayan bir öldürme olayından dolayı... Güney, sinemaya olan tutkusunu içerde sürdürmek zorundaydı. Yaratıcılığını yeni senaryolar, yeni romanlar, yeni filmler üretmekle daha da yetkinleştirdi. Sinemada gün geçtikçe ağırlığını daha da hissettirdi.

12 Eylül 1980'de iktidarı gasp eden generaller cuntası döneminde Güney içerdeydi. Kendisi ve sanatı ile ilgili olarak karanlık bir dönem başlamıştı. Güney gizli olarak Avrupa'ya kaçışı ile ilgili olarak şunları söylüyor: "Ülkemden ayrılmamı gerektiren esas neden, hakkımda düşüncelerimden dolayı açılan ve yüzüyle aşan davalar, değildi. Benim için, cezaevlerinde uzun süre kalma korkusu olsaydı yurdumdan daha önce ayrılırdım. Son uygulamalar beni can damarımdan koparttı."

Yılmaz Güney Avrupa'ya gizli olarak çıkışından iki yıl sonra -1982 yılında- "Yol" filmiyle katıldığı Cannes Film Festivali'nde, Altın Palmiye ödülünü kazandı. Güney sanatında doruk noktasına ulaşmıştı artık. Bununla zindandan niçin kaçtığını çok açık olarak cevaplıyordu: Sinemaya olan sevgisinden dolayı. Onun "can damarı" dediği sinema idi

13 Eylül 1984 Paris

elbet..

Hatırlanacağı gibi geçen yıl, önce "İkibine Doğru" dergisi İstanbul'da sinema günleri etkinlikleri döneminde "Yılmaz Güney'in Filmlerine Özgürlük" adı altında bir kampanya başlatıldı. Ardından Avrupa Demokrat Sanatçılar Birliği tarafından

başlatılan ve Türkiye'de de "Nokta" dergisi tarafından desteklenen "Yılmaz Güney'e Özgürlük" kampanyası izlenmişti. Ortak istem ise şuydu: "Yılmaz Güney'in Türk vatandaşı olarak hukuki konumuna kavuşması, bu gerçekleştirenceye kadar Paris'teki mezarının anıt haline

getirilmesi ve yapıtlarına ülkede konan yasağın kaldırılması".

Güney ile ilgili başlatılan bu kampanyalar ve anma toplantıları desteklenebilir. Fakat bunlar istenilen içerikten yoksun ve kapsamı dar olan istemlerdir. Türk yönetimi Yılmaz Güney'i sadece ülkeden "kaçtığı" filmlerinde "komünizm propogandası" olduğu için vatandaşlıktan çıkarıp, filmlerine yasak koymadı. Güney kendisi ve sanatıyla Kürt halkına aittir. Filmlerinde bu gerçeği dile getirdiği gibi, bunu kendisi de açıklamadan edememiştir: "Kendi dünyamızı kendi ellerimizle kurmak istiyoruz; kendi toprağımızı kendi ellerimizle işlemek istiyoruz. Ve kendi topraklarımızda, kendi bayrağımız altında serbest ve özgür olarak yaşamak istiyoruz..." Bu anlamda Yılmaz Güney ve filmlerine özgürlük, Kürt halkına ve Kürt kültürüne özgürlükten ayrı tutulamaz. Türkiye'de Güney'in filmlerinden bir kısmının oynatılması da bu gerçeği değiştiremez. Geçen yıl başlatılan kampanyaların bir sonuç vermemesi bundan dolayıdır.

SBKP MK Plenumu'nda Ulusal Sorun Tartışıldı

19-20 Eylül 1989 tarihleri arasında Moskova'da SBKP Merkez Komitesi Plenumu toplandı. Toplantıda Genel Sekreter Mikhail Gorbacov, "Günümüz Koşullarında SBKP'nin Ulusal Politikası Üzerine" adlı bir rapor sundu.

Raporda Perestrojka mantığı içinde ulusal ilişkiler alanında da köklü değişimlere ihtiyaç olduğu vurgulanırken, şöyle deniyor: "Bu değişimlerin gereğini daha Nisan 1985'te farketmiştik. Doğal olarak karmaşık ulusal sorunların varlığından haberimiz vardı ve bunu da 27. Kongre'de dile getirmiştik. Ancak acil çözüm isteyen bu ciddi sorunlar daha geç ortaya çıktı. Bu nedenle 19. Konferans'ın ana konusu bu sorunlar idi."

Gorbacov, sorunların sosyo-ekonomik nedenlere, yanlış uygulamalara, eski hatalara, kapalı kalmış ulusal çekişmelere vb. dayandığını belirterek şöyle diyor: "Bizim bu doğrultudaki görevimiz, somut gerçekleri her yönüyle inceledikten sonra, Lenin'in ilkelerine dayanarak Parti içersinde modern bir strateji uygulamak ve uzun zamandır tartışılan bu sorunları çözmektir."

Raporda geçmişin idealize edilemeyeceğini, herşeyin toz pembe gösterilemeyeceğini, inkarcı da olunamayacağını, çünkü tarihte nesillerin tecrübesi ve kazanımlarının da bulunduğunu; bunun belirtilmesinin tüm emekçilerin çıkarına olduğunu belirtiyor ve şöyle deniyor: "Sovyet tarihinde ne kadar acı da olsa, bilmediğimiz hiç bir sayfa olmamalı. Sovyet iktidarı döneminde yaratılan çok uluslu devletimizin dayandığı temel değerlerin, bugün gündemde olan zorluklara rağmen, yokedilmesine izin vermeyeceğiz".

Yine 2. dünya savaşı dönemi ve sonrasında bazı halklara karşı uygulanan haksızlık, keyfilik, adaletsizlik ve özellikle yerlerinden sürgün edilmeleri konusuna da değinilen raporda şöyle deniyor:

"Sovyet Almanları, Kırım Tatarları, Meşetler, Kalmükler, Balkarlar, Karaçaylar, Çeçenler, İngilizler, Yunanlılar, Koreliler ve Kürtler'in ayak altına alınan haklarının geri verilmesi için elimizden geleni yapmalıyız. Bu sorun kolay değil, aksine bazı açılardan acı vericidir. Ancak ne kadar zor da olsa, bir tek yolumuz var: Israrlı bir şekilde somut gerçekleri gözönünde bulundurarak, herkesin kabul edebileceği bir çözüm yolu aramaktır."

TÜRKİYE KÜRDİSTANI'NDAKİ SAĞLIK DURUMUNA BAKIŞ-IV • Dr. XIDO

ENFEKSİYON SARILIK

Sarılık, bilirubin kanda, dokular-da, deride ve vücut sıvılarında birik-mesi sonucu ortaya çıkan bir hastalıktır. Bilirubin (**ödsarısi**), alyu-varların, özellikle dalakta yok edil-mesi sırasında hemoglobin molekülünün parçalanmasından doğar; karaciğerde süzülerek ödle dışarı atılır.

Sarılık hastalığı, bilirubin üretimi-nin artması veya azalması, ya da her iki faktörün birlikte bulunması sonu-cu ortaya çıkmaktadır. Bu, değişik nedenlerle kendisini gösterir. Bun-lardan en önemlisi, tıp dilinde **akut viral hepatit** denilen bulaşıcı sarılıktır. Bu hastalığa A, B ve C virusu (non-A, non-B) neden olur. Bu virus-lar karaciğerin görevini yapmasını engellerler; böbreklerde, kalpte ve diğer bazı organlarda da hastalıklar-ın ortaya çıkmasına neden olurlar.

Akut viral hepatit denilen (**bulaşı-cı sarılık**), dünyanın her yerinde gö-rülebilir cinstendir. Bunun A tipi daha çok çocuklarda ve gençlerde, B tipi ise 15-30 yaşları arasında gö-rülür.

A virusu: Hastanın dışkısı ile dışa-rıya atılan bu virus, içme ve kullan-ma suyuna bulaştığı zaman diğer insanların da hastalanmasına neden olur. Bu virusun kuluçka dönemi (mikrobun bedene girmesiyle arazın meydana çıkması arasındaki dö-nem) 2-6 haftadır.

B Virus: Dışki ile atılmaz. En çok kan yoluyla bulaşır. Sarılık virusu ta-şıyan kan başka bir kişiye verildiğin-de, hastalık ona da bulaşır. Yine hastalık sırasında verilen serumda bulunan virus, bu serumda kullanı-lan enjektörün başka bir yerde ye-niden kullanılması ya da, iğne, jilet, ustura, suni böbrek makinası vb. yollarıyla da bulaşır. Kaynatma yön-temi ile bu virus yokedilemez.

B virusu, sivrisinek sokması ve seksüel temas sonucu da geçebilir türdendir. Kuluçka dönemi 6-25 haftadır.

Bulaşıcı sarılıkta görülen belirtiler şunlardır:

1- Sarılığın ortaya çıkmasından önceki dönemde;

a) mide, barsak şikayetleri: kusma, bulantı, iştahsızlık ve ishal.

b) Romatizma belirtileri: bu belir-tiler daha çok hepatit B de oluşur. Eklem ağrıları vd.

c) Ateş: 2-5 gün sürer. 37°-38°

d) Deride, alın ve yüzde kırmızı-

lıklar.

e) Sigara tiryakileri, sigara içemez olurlar. Sigaradan tiksiniyorlar.

f) Karnın sağ üst bölgesinde künt bir ağrı olur.

Bu devrede baş ağrısı kendisini gösterir. Hasta, grip olduğu kuşku-suna kapılır.

2- Sarılık devresinde: Birinci dö-nemden 3-10 gün sonra önce göz-lerde, sonra daha yaygın olarak sarı renk hakim olur. Karaciğer büyür, bulantı, kusma ve ateş kaybolur. Dışkının rengi açılır (cam macunu gi-bi olur). Yine idrarın rengi koyu olur (çay gibi).

3- Gerileme dönemi: sarılığın gö-rülmesinden 3-10 gün sonra başlar. İdrarın ve dışkının rengi düzeler, iş-tah artar. Karaciğer büyüklüğünü korur, ve halsizlik aylarca sürebilir.

Bu hastalığın Türkiye Kürdistanı'nda seyri daha da kötüdür. Bunun çeşitli nedenleri vardır. Herşeyden önce alt yapının olmaması, veya ye-tersizliği; şehirlerde kanalizasyonun yerine foseptik çukuru, köylerde ise gübrelikler...

Yine lağımli sularla sebze ve meyveler sulanır. Virusun bulaştığı sebze ve meyveleri yiyenler, hastalığa her zaman açıktırlar. Yine Kürdis-tan'da tuvalet kağıdı yerine suyun kullanılması ve tuvalete çıkıldıktan sonra ellerin yıkanmaması da dışki-da olan virusun başkalarına bulaş-

masına neden olur.

Aşı için kullanılan enjektörler ise, diğer bir bulaşma aracıdır. Bugün okullarda ve sağlık ocaklarında ha-len cam enjektörlerle aşı yapılmak-tadır. Bir iğne ne kadar kaynatılırsa kaynatılsın, virus ölmez. Şu anda bir kez kullanılıp atılan plastik enjektör-ler piyasada bulunmaktadır. Enjektörün pahalı olması, sağlık personelinin bu konuda yeterli bilgi sahibi olmaması ve hastalığın ciddi-ye alınmaması da ayrı bir etkidir.

Bu hastalık, Türkiye ve T. Kürdis-tanı'nda AIDS'ten çok daha önemli ve üzerinde durulması gereken yay-gınlıktadır. (*) Bugüne kadar Türki-ye'de 60 AIDS vakası ortaya çıktı. Halbuki her 100 kişiden 45'i bulaşı-cı sarılığa neden olan virusu taşı-maktadır. Bunlardan yüzde 10 ise hasta olmaktadır.

B virusunun neden olduğu sarılık hastalığı; daha tehlikelidir. Bu hasta-lığı geçiren hastaların yüzde 10'unda karaciğer hastalığı olan **Siroz ve Karaciğer Kanseri** oluşur.

Gelişmiş ülkelerde alkol siroza neden olurken, bizim gibi geri bırak-tırılmış sömürge ülkelerde ise, B vi-rusunun yol açtığı sarılık ve yetersiz beslenme sirozun asıl nedenleri ola-rak ortaya çıkmaktadır. Hiç şüphe-siz bu, sosyo-ekonomik nedenlerden kaynaklanmaktadır. Örneğin bunların başında kanalizas-yonların yeterli ve düzenli olmama-sı, yine sağlık konusunda yeterli eğitimin yapılmaması, sağlık perso-nelinin sayısının azlığı vb. sayılabil-ir.

Şu bir gerçek ki, tüm bu sayılan-ların bir çözümü de vardır: Halk sağ-lığına değer verilmesi, alt yapının tamamlanması, sağlık personeli ve kitlelerin yeterli derecede eğitimden geçirilmesi başta gelen görevlerdir.

Bugün gelişmiş ülkelerde insan-lar, aşı olarak çeşitli hastalıklardan korunmaya çalışmaktadırlar. Ama bizim ülkemizde aşının bir dozu 40-50 bin lira dolayındadır ve bir in-san 3 kez aşı olma zorundadır. Bu, kişi başına 120-150 bin lira demek-tir. Aile fertlerinin sayısının kabarık oluşu ve gelir seviyesinin düşüklü-ğü gözönüne alındığında bunun in-sanlarımız için ne kadar zor oldu-ğunu kavramak daha kolaylaşır.

(*) 21.8.1989 tarihli Hürriyet'te Prof. Dr. Sa-lih Çolakoğlu'nun açıklaması.

Parlamena Konseya Ewropa Lı Strasburgê Cıviya:

“İnsiyatifa Mafên Mirovati Lı Kurdistan” Çalaki Kar Pêkani

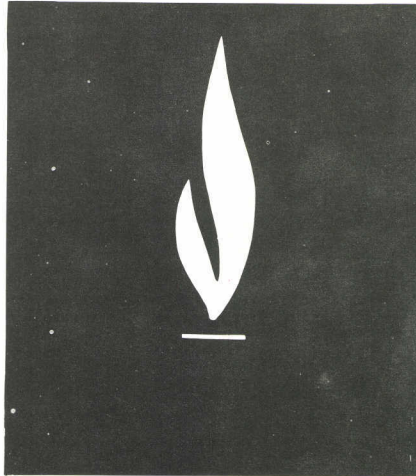
Parlamena Konseya Ewropa, di rojên 24-29 İlon 1989'an da lı bajarê Strasburgê cıviya. Dı vê cıvinê da serokwezirê Tırkiyê Turgut Özal ji beşdar bû û hember parlamenan axıftnek ji çêkir.

Özal, di axıftina xwe da wek hercar demagojiyek xurt kir; lı ser demokrasîyê wek nivisarên hin rojname ‘ders da parlamenan!’.

Parlamenên dewletên din, ji Özal hin pirsan kîrin. Jı 26 pirsan 8 heb di derheqa Kurdan, pirsan Kurdi da bûn.

Di derheqa pênerên Kurdistanê Iraqê ev parlamenan ji Özal pirs kîrin: Dagmar Luuk (SPD-Elmanya Federal), David Atkinson (Konservatif-İngilizistan), Andrew Faulds (Konservatif-İngilizistan), Angelika Beer (Partiya Keskan-E. Federal), Rudolf Bindig (SPD-E. Federal), Russel Johnston (Konservatif-İngilizistan).

Lê pır mîxabin, berpirsiyarên parlamena Ewropa, bı zanati, bı fêlba-zi pirsan rêzkiribûn û pirsên ku derheqa Kurdan hatibû kîrin heri dawiyê da cih girtibûn. Armanca wan

ew bû, ku ev pirs bê bersiv bîminin.. Dı vê karê qiret da dek û dolabên hukma Tirk ji bê şık hebû. Û ew, gıhiştin daxwazên xwe.

Çalakiyên Rêxistinên Kurdistanî û Tırkiyê

Delegasyona Tirk, di cıvina Konseya da bêtiri lı ser pirsan pênerên Bulgar kar pêkanin. Delegasyona Tirk, bı alikariya hin parlamenên

paşverû careke din rûşeya xwe weşartin.

Hember delegasyona Tirk, rêxistinên Kurd û Tirk bı çalaki kar pêkanin. **İnsiyatifa Mafên Mirovati Lı Kurdistan** bı her awayi danûstandinan pêkani. Lı ser rewşa Tırkiyê, her weha terora dewleta Tirk lı Kurdistan ani ber çavan. Bı zmanê İngilizi, Fransizi û Elmani dokumentasyon belav kir. Disa ji bo presse belavokek bı zmanê Fransizi belavkir.

Disa hin rêxistinên Kurd û Tirk lı ber parlamenê xwenişandaneke protestoyê amadekîrin. Bı sedan kes beşdari vê xwenişandane bû.

“Komela

Torevanêd Kurdistanê”

hat damezrandin

Dı Kurdistanê Iraqê da bı navê “**Komela Torevanêd Kurdistanê**” komelek hat damezrandin.

Ev komele, bona beyankirina hebûna xwe û armancên xwe belavokeki derxistiye. Dı vê belavokê da, behsa çanda Kurdi û xebata hunermendên Kurd bona pêşvebirina çanda Kurdi tê kîrin. Her weha belavok, rola çandi di xebata gelê me da dide xuyakîrîna û pêwistiya pêkanina komelelên edip, hunermend û nivîskarên Kurd tîne ser ziman. Dı belavokê da kurtayi usa tê gotin:

“*Komela Torevanêd (edip) Kurdistanê bona pêkanina yekitiya gışti ya torevanên Kurdistanê xebat dıke û van armancan daye pêşiya xwe:*

- *Dewlemendkirin û parastina çanda Kurdi,*
- *Yekxistina çalakiyên hunermendên Kurd,*
- *Parastina çanda neteweyên piçûk lı Kurdistanê,*
- *Alikari û piştgiriya hemû rêxistinên cıvaki û huneri, yên Kurdistanî, Iraqî û heremî,*
- *Lêkolîn û gıhandina çanda gelê me bo refa çanda navnetewî û hwd.”*

Her weha di belavokê da tê eşkere kîrin, ku Komela bı navê “**Bang**” wê kovareki ji derxe.

Berlina Rojava:

Şeva Biranina Qasımlo û hevalên wi

Lı ser qetilkirina Dr. Qasımlo û hevalên wi, lı Berlina Rojava 9'ê İlon 1989'an da şevê biraninê pêkhat. Şev bı aliyê KOMKAR-Berlina Rojava, KDP-İran lıqê Berlina Rojava û SOKSE-Berlin hatibû amadekîrin.

Şev bı diruşma **Ey Reqîp** va destpêkir û deqqek bo cangoriyên Kurdistanê rawestandın pêkhat. Heya dawiya şevê axaftkaran lı ser tekoşin û camêriya Qasımlo sekinin. Her weha dek û dolabên dijmin carek dinê anin ser zman.

Pır mesajên piştgiriye ji bo şevê hatibû rêkîrin. Jı wan hınêk ev bûn: PDK-İran lıqê Hamburg, Komita Tevger lıqê Berlina Rojava, PDK-Iraq lıqê Berlina Rojava, Partiya Gela Dîmoqrata Kurdistan, YNK lıqê

qê Berlin, KOMKAR, PASOK, KSSE, Cepha Kurdistanê Iraq, KSSE-lıqê Berlin, Redaksiyona Bernama Kurdi lı Berlin, Partiya Komünista Iraq, Xelqê Tirkmenê Iran.

Naveroka şevê bı stranên Koma Aşti yê şoreşgeri û gelêri va hin dewlemend bû. Dı şevê da filmek ji Kurdistanê İnan di sala 1983'an da hatibû kışandin û Dr. Qasımlo ji te da dixıft, hat nişandan.

Şevê da nêziki 200 kesi beşdar bûn.

Bijar

JINA KARKEREKÎ MIHACIR DISTIRÊ *

Dixwazim bibim serxweş,
birbikim hertîşt
Dixwazim bigirim,
dixwazim bikenim
Îro êvarê bî dîlşahi jî hîvê ra bîstîrêm
Û bikim qire-qir:
Mêrê mîn diçe xeribiyê
Mêrê me diçin, me tenê dihêlin
Bona ku rewşa me êdi baş bibe
Emê iro şunda
wana jî salê carek bibînîn
Ev e jiyana me?
Ew me terk dîkin, diçin Elemanyê
Û zarok pîrs dîkin bî girîni:
Bavo tu çîma diçi xeribiyê?
"Jî ber ku jiyana me
ne jiyane kurê mîn"
Ewê reben,
Nav xûdanê û bin karê giran da dîfetise
Ku zîkê mezin tîjî bike.

(*) Ev helbest mîn jî rojnama UZ ya roja 10.3.1989'an wergerande zîmanê me. Bona cejna jinên cihanê û lî ser rewşa jinên karkerên mûhacir hatîbû nivîsandin. **Dersim Şores.**

ÛÇ CANIM

Ûç oğlum,
Ûç kalp taşîrdim
Dilimde üç isim
Evimde üç direk
Ûç kanatlı pervaneydim
Dünya beni tanımazdı
Çorap sökûğü yaşamda
Birini doğa kopardı
Diğeri sermaye
kurşunları
Biri dört duvara sığmaz..

ALDI

Savaş bir ayağımı aldı
Yoksulluk dilimi aldı
Ben savaşa ağlarım
Yoksulluk babadan kaldı

D.Ö/Giesen

YARINLAR BİZİM

Aksada gözyaşları
Gülecektir yüzler yarın
Canlıdır yürek sevginle
Özgür yaşamak için
Gelen turna değil, ölüm bulutları
Alır ecelsiz canları götürür
Bir güneştir parlıyor ufukta
Korkulu rüyadır düşmana
Yoksulluk içinde kıvranan halkım
Çınar ağacı gibi yeşerir birgün
Ne güne duruyoruz, duysun bizi
dünya
Fıçı gibi patlayacak birgün
Köleliğe son, yaşamak istiyoruz
Bırakın insanlığa yazık
Yeter artık bitsin
Bin yıllık hasretin
Rüzgar sardı dörtbir yanı
Çekilmiyor hasretin
Umutlar düşmedi suya
Kalkın yürüyelim
Yarınlara bizim

Hêjar Roşin

X

A

Ç

E

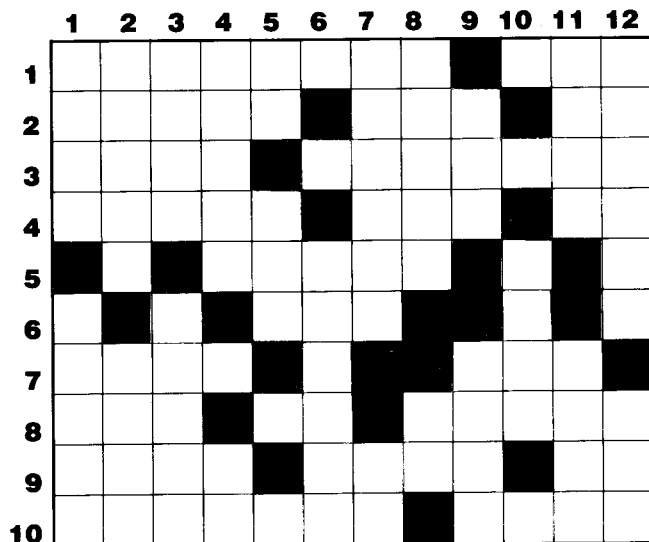
R

Ê

Z

ÇEPERAST

1- Bî zîmanê Rusî, demokrasîyek êdi firehî... Paytextê Suriyê. 2- Numre, hejmar... Bî İngilîzî navê çay (**beropaş**)... (D) were dawiyê, dibe hejmarek. 3- Navek mêran... Navê dewleteke sosyalîst. 4- Êş, derd... Seyên (kûçîk) jêhati... (S) were dawiyê, dibe bendê hîriyê. 5- Gamêşa mê. 6- Ne tir (**beropaş**). 7- Ne lî rê, çewt...

Rengê. 8- Ne zûha (**beropaş**)... Pîrça bîzîne (**beropaş**)... Gundi havîne derdikevin. 9- Jî heywana pîr ra tê gotin (**beropaş**)... Ava bermaya kîncan... Nexweşîyek bî ricaf. 10- Fabriqe... Navê mehek.

SEREJÊR

1- Hezar heb dibe kiloyek... Rengên tevlihev. 2- Tam, xweş... Dîjî xwişk. 3- Pivana berayî û dirêjahiya erde... insan. 4- Sebep... (A) bîkeve navberê, dibe dîjî xam (**beropaş**). 5- Remza manganezyûm... Delalî. 6- Nexweş dixwin. 7- Navek mêran. Notayek. 8- Ne qalîn... (R) were dawiyê, dibe piçûkê malan. 9- Mîrişk lî ser disekînin... Heywanek qurnaz. 10- Genim lê direşînin (**beropaş**). 11- Navê dewleteki kewn lî Mezopotamya... Qesr, koşk. 12- Bajarê ku Hz. Muhammed tê da çûye ser heqîya xwe... Jî ar çêdibe.

(Bersîva hejmarê berê) →

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Q	A	S	I	M	L	O	E	R	E	Z	
2	E	D	I	L	A	N	D	I	N	B	E	
3	R	E	V	T	E	N	I	K	A	M		
4	E	M	I	Z	B	T	Ş					
5	W	K	I	S	I	K	K	O	L	E		
6	I	Ç	K	O	Z	E	R	D	O	M		
7	L	Ê	V	R	I	S	W	A	D			
8	L	A	W	N	I	K	D	S				
9	B	E	L	E	K	B	E	S	E	E		
10	A	K	A	D	E	M	I	A	M	E	D	

2500'i BÊTİR...

(Destpêk ji rûpel 15'an)

na federal **Angelika Beer** axift. Ew bêtiri li ser rewşa penaberên Kurdistanê Iraq sekini û usa got:

"*Hukma Tirk, bî zorê dixwaze ku der û dorê sinor vala bike. Runiştvanên van gundan nefî dike. Kesên ku ji cih û warên xwe dernekevin, te da dibinin û bî karanina çekên kimyewî tên tirsandin. Gelê Kurd û daxwaza wî ji bo Kurdistanê azad, hember komployek navnetewî ye. Pêwîst e em hember vê komployê derkevin.*"

Paş axiftina nûnerên Partiya Keskana, nûnerên **TEVGER** axiftinek çêkir. Nûnerên **TEVGER**'ê axiftina xwe da li ser zulm û zordariya dewleta Tirk sekini û usa got:

"*Îro bî sedan gundên Kurd hatin valakirin, bî sedan jî xali û xopan kirin. Rêbir û cerdên vana, ku bî navê 'Hêzên Parastinê' tên bî navkirin, teror û zordestiyek usa dîkin ku xelkê me jî tirs û xofa wana mecbûr diminin, jî erdê bav û kalan derdikevin.*"

"*Gelê mirovên pêşverû û aşitixwaz,*

Rêxistinên demokratik û humanîter!

Divê hûn bêdeng neminin, li hember şerê xwini ye qirkirinê ya ku hêzên kolonyalist û zordar, di çaryeka dawî ya qirna 20'an da li Kurdistanê ku di nav çend dewletan da hatîye perçekirin, bî ordiyên xwe yê barbar bî hêz, bî topan, bî çekên kimyewî dimeşîne, li hember milletekî mezîni ku dixwaze serbixwe bîjî."

"*Tevgera Rîzgariya Kurdistan, bang li rêxistinê milletê yekbûyî û sazûmanên pêve girêdayî dike, bang li welatên demokratik û aşitixwaz, partiyên demokratik, rêxistinên ciwan û hemû kesên xiretkêş yên ku rûmetê didin aşitîyê û azadiya kesên din jî, li ronakbir û hunermendan dike ku piştgiriya gelê Kurd bikin.*"

Paş axiftinan hozanê nav û deng ya gelê Kurd **Şivan Perwer** derke te sahnê. Ji stranên serhildanê, berxwedanê, pêşkêş kir. Beşdaran ra tevayî stranan got.

Di civîna protestoyê ra jî parti û rêxistinên pîr mesajên piştgiriyê ji hatibûn bî rêkirin.

İNGİLTERE...

(Baştarafî 3. sayfada)

su gibi ihtiyaç duyduğumuz birliğe, beraberliğe bir nebze yanaşmak için,

Son günlere kadar bu yönetime kan verip bugün de "Alternatif Özet

Program" olarak çıkanların muhalefet içinde muhalefet yaratma çabalarını etkisiz kılmak için,

Kürdistan İşçi Derneği devrimci muhalefetini küçük hesaplarla, grupçu çıkışlarla bölme girişimlerini engellemek için,

Derneğimizde tek vücut, tek alternatif olmak için 1 Ekim Pazar günü derneğimizde olalım."

SİLOPİ KATLIAMI...

(Baştarafî 9. sayfada)

kümler getirmeyi ihmal etmemişler. Bu gerçek, bu olayda birkez daha görüldü. Silopi savcısı son katliam olayı ile ilgili olarak soruşturma açmadı. Onun yaptığı iş, dosyayı tamamlayıp İlçe İdare Kurulu'na sevketmekten ibaret oldu. Çünkü Olağanüstü Hal Yasası savcılarının güvenlik güçleri hakkında soruşturma açmasına engel teşkil ediyor. Şimdi Mal Müdürü, Milli Eğitim Müdürü gibi devlet memurlarının içerisinde yer aldığı "İlçe İdare Kurulu" Silopi katliamının sorumluları hakkında soruşturma açılmasına gerek olup olmadığını "araştıracak" ve gerekli "adımları atacak"lar. Bir başına bu bile cinayetlerin devlet eliyle planlandığının, Kürdistan'da bulunan güvenlik görevlilerine, halka karşı her türden suç işlemeye yetkisinin verildiğinin göstergesi değil mi? Türk yasalarının halk düşmanı özellikleri bir yana, devlet memuru statüsünde olan güvencesiz savcılarının bile devre dışı bırakılması, başka nasıl açıklanabilir?

Halkımız Tüm Bunların Hesabını Soracak

17 Eylül 1989 günü Silopi'de günlük geçim kavgası içerisinde olan altı Kürt köylüsü daha sömürgeci rejimin kolluk kuvvetleri tarafından katledildiler. Onlar, tıpkı Piran ve Palu'da, Ağrı'da, Zilan'da, Dersim'deki onbinlerce insanımız gibi Kürdistan şehitleri arasında yer alıyorlar. Bu alçakça ve kallesçe katliam geride gözü yaşlı analar-babalar, yetim çocuklar bıraktı. Ailelerinin, akrabalarının acısını paylaşıyoruz. Ama acı çekenler, sadece onların aileleri değil. Bu ölümün yarattığı acı ve üzüntü bütün Kürt halkının ilerici, demokrat, barışsever ve insan haklarından yana olan herkesin yüreğindedir. Bu, aynı zamanda halkımızın sömürgeci rejime duyduğu kını ve nefreti daha da bile di, biliyor. Düşmanın barbarlıkları eksilmiyor, ama Kürt halkının mücadele azmi de günden güne güçleniyor. Yurtsever saflar giderek genişliyor. Ona dost güçlerin sayısı hergün biraz daha çoğalıyor.

Şu bir gerçek ki, düşmanımız bataktadır ve o çırpındıkça batmaya devam edecektir.

Dini inancı ve politik görüşü ne olursa olsun, tüm yurtsever güçlerin ve tek tek insanlarımızın güçlerini birleştirmelerinin taşıdığı büyük önem de bu olayla biraz daha açığa çıkıyor. Hepimize bu konuda büyük sorumluluklar düştüğü açıktır. İster yurt içersinde, isterse yurt dışında olalım; bugün her zamankinden çok daha büyük bir özveriyle çaba göstermek, mücadeleye güç kazandırmak göreviyle karşı karşıyayız. Kölelik zincirlerini ancak bu şekilde parçalayabiliriz; özgürlüğe, insanca bir yaşama kavuşabiliriz.

2500 KİŞİ...

(Baştarafî 13. sayfada)

rım ve sürgünlere değinerek özetle şunları söyledi:

"*Bugün ülkemiz Kürdistan ağır bir baskı ve zulüm altındadır. Halkımız toplu sürgünlere, kıyımlara, işkencelere ve tutuklamalara maruz kalmaktadır. Ancak düşmanın vahşeti Kürt halkının özgür ve bağımsız bir yaşam için mücadelesini durdurmaya gücü yetmeyecektir. Ülkemizi işgal eden ve halkımız üzerinde her türlü baskıyı uygulayan düşmanı ülkemizde birgün mutlaka kovacak, demokratik ve bağımsız Kürdistan'ı kuracağız. Onun için tüm kişi ve güçleri birlikte mücadeleye çağırıyoruz."*

Eyleme DKP Parti yönetim kurulu dayanışma mesajı gönderirken, halkımızın tanınmış sanatçısı Şivan okuduğu direniş ve halk türküleriy-le kitleyi coşturdu.

Gelecekte de daha etkin ve güçlü eylemler düzenlemek, halkımızın mücadelesine omuz vermek ve sömürgeci rejimin maskesini düşürmek için hazır olalım, birlik ve dayanışmayı güçlendirelim.

MEDICO'NUN...

(Baştarafî 11. sayfada)

sadece kamyon şoförlerinden edindiğimiz bilgiler var. Onlar geri dönenler için toplama kamplarının (konzentrationslager) oluşturulduğundan bahsediyorlar. Yine erkeklerin bir kısmı da idam edilmiş.

"Türkiye ve Irak dışında tüm ülkelere razıyız" diyor sığınmacılar. Türkiye'yi bir ya da yarım yıl önce övenler dahi, şimdi artık çıkış yolu bulamamaktalar. "Burada ölürsek, kimseye faydamız olmaz, buradan çıkmamıza yardımcı olun" talebinde bulunuyorlar.

Hember Terora Dewleta Tirk:

XELKÊ SILOPI BERXWEDANEK PÊKANI

Dî roja 17 Îlon 1989'an da li Kurdistanê "Valiyê Navçe ya Rewşa Taybetî" daxuyaniyek derxist. Dî daxuyaniyê da angî dîhate eşkere kirin, ku dî gundê Silopi ya bî navê **Girêçola**, "9 terorist hatine kuştin".

Wextek pîr zêde derbaznebû. Gundiyên reben yê **Girêçola**, eşkere kirin ku, kesên hatibûn kuştin, ne endamê PKK bûn; ew, zarokên wan bûn. Wana daxwaz dikir, ku qetilkar bînin ditin û derheqê wan da dewa bê vekirin. Roja 19 Îlonê jî nêzi 2000 kes, ku gundi-yên Girêçola jî tê da

bûn, ber qesra hukumetê civiyan. Qetilkariya dewleta Tirk protesto kirin. "Timên Taybetî" wana dan ber kurşinan. Keçîkek 9 salî û gundiyekek bîrindar bûn. Muxabirên rojnaman, ku wêne dîkşandin, tede ditin. Polîsan makinên fotografaan jî dest wan girtin. Nehîştin ku ew, bî wênan êrişên polîsan li ser gel eşkere bikin. Dî gel çend rojnamevanan, polîsan 80 kes girtin.

Pîştî wê bûyerê, hukma Enqerê bî generalan va civin li ser civînan pêkani. Zmanê xwe careke dinê li ser gelê Kurd dirêj kir.

Hember zulm û zordestî gundi-yên reben gavan paştî neavêtin; eşkere kirin ku kesên ku hatine kuştin ne endamê PKK bûn, ew gundi bûn û fêkiyan dibîrin bajêr. Wan ditînen xwe jî parlamenan ra, jî rojnamevanan ra eşkere kirin.

Pîştî qetliamê delegasyonêk jî parlamenê Partiya Sosyal Demokrat a Geli (SHP), Adnan Ekmen, Fuat Atalay, Tevfîk Koçak û Ekin Dikmen pêk hat û çûn Silopi. Adnan Ekmen ditînen xwe usa eşkere kir:

"Terora dewletê gihîştîye merhelek herî jor. Li heremê pîr ceset tînin ditin, ku kes nîzane wana kê kuştîye!. Dî rojên dawî da bûyerên wusa pîr bûne. Li Rojava timên kuştîne pêkhatîye."

Her weha çend parlamenê ANAP'ê jî çûn Silopi. Ew jî, dema wegerandina xwe eşkere kirin, ku kesên hatine kuştin gundi-yên belengaz in.

Qetliama **Girêçola** ne ya ewlîn e. Wek tê zanin çend meh berê jî dî gundê **Cinêbir û Anitos** da leşkerên Tirk qetliamên wusa pêkanin. Bî wan qetliaman carekê dinê eşkere bû, ku dewleta Tirk jî roja damezrandina xwe heya iro, dijîminatî bî gelê Kurd ra dajo. Ev dî diroka gelê Kurd da cihêk mezî digire. Qetliama Agirî, Dêrsim, Geliyê Zilan hin wek roja iro dî bîra netewê Kurd da nîn. Zarokên Kurdan bî stranên wan serhildanan va mezî bûn. Çawa şehîdên wan serhildanan dî diroka gelê Kurd da cihêk giring digire, tu şîk tune şehîdên Cinêbir, Anitas û Girêçola jî wê usa bîn..

Dewleta Tirk a kolonyalist iro dî Kurdistanê Tirkiyê da bî qirkirînan, bî kar anîna çekên kimyewî, bî nefîkirîna gundên dorberê sinor, dîxwaze ku wek hukma Iraqê Kurdistanê jî Kurdan wala bike. Jî bo wê jî planê çêdike. Bî her awayî teroristîya xwe nişan dide. Ew, li ber çavê dinê da wan karên bî qiret pêktîne. Pîr mixabin jî dinê jî hember wê deng û hes dernakeve. Jî welatên sosyalist bigirin, heyani welatên kapitalist hemû bê deng dimînin. Belavkirîna wê bêdengiyê, karê herî giran dikeve ser rêxistin û kesên welatparêz yê Kurdistanî. Yekîtiya me dî roja iro da giringiya xwe bêtir e. Jî ber wê pêwîst e, em bî ber hev, hêzên xwe bîkin yek, li welat an jî der welat hember dijîminê koledar kar bîkin, dengên netewê Kurd bîdînin bihistin. Pîştîgiri jê ra peyda bîkin...

Mercên Abonetî : 6 Mehi 10 DM, salî 20 DM
Abone şartlari : 6 aylîk 10 DM, yillîk 20 DM

Hesap No : Postschekamt Frankfurt
Konto-Nr : 405767-606

DERSÊ
KOMKAR

Xwedi : Federasyona Komelên Karkerên Kurdistan li Elmanya Federal
Navnişan : 5000 Köln 1, Hansaring 28-30 Elmanya Federal
Berpirsiyar : A. SAYDAM

IMPRESSUM
Herausgeber KOMKAR
Föderation der Arbeitervereine aus Kurdistan in der BRD e.V.
Verantwortlicher Chefredakteur: A. SAYDAM
Druck: Eigendruck